

LUCEAFĂRUL

SĂPTĂMÎNAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA ● Redactor-șef EUGEN BARBU ● ANUL IX - Nr. 2 (193) Sîmbătă 8 IANUARIE 1966 - 8 PAGINI, 1 LEU

filmul, limbaj științific

Pentru omul instruit, zicea Heraclit, cultura spiritului este un al doilea soare. Globulețele incandescente care, vreme de șaptezeci de ani, au surprins succesiunea clipelor de viață ale materiei, contribuind la descompunerea mișcării și la conservarea atitudinilor succesive ale omului social, au furnizat cineastului și cinefilului, un asemenea „al doilea soare”, proiectind pe ecrane, minuscule sau gigantice, eternitatea dinamică a vieții pe pămînt, în aer, în apă și în foc. Pionierii cinematografului au fost filozofii și oamenii de știință. Pe urmă au venit artiștii.

Cultura cinematografică este astăzi inseparabilă de necesitățile spirituale ale omului instruit.

În avîntul cinematografiei naționale se evidențiază tot mai mult, în ultima vreme, rolul filmului în promovarea și răspîndirea cunoștințelor științifice și tehnice cîștigate de gîndirea creatoare și practică a omului modern. Această ramură specifică a creației și expresiei cinematografice și-a dobîndit și definitivat treptat elementele unui limbaj propriu, cu problemele lui, a căror dezbateri, în cadrul Asociației Internaționale a Cinematografiei Științifice, s-a ridicat pe o treaptă superioară, cu ocazia Congresului al XIX-lea A.I.C.S., găzduit de noi, la București, astă-toamnă, cu concursul specialiștilor și colaboratorilor Studioului „Al. Sahia”.

Filmul științific românesc și-a extins sfera de activitate și și-a dublat volumul de producție în ultimii patru ani. Acest ritm de creștere este îmbucurător, cu atît mai mult, cu cît aria sa de preocupări se întinde în trei direcții principale: filmul de știință popularizat, filmul didactic și filmul de cercetare științifică folosit cu succes în zona unor fenomene greu de observat și demonstrat prin celelalte metode de cercetare cunoscute.

Concluziile, deosebit de interesante, cîștigate la întîlnirea internațională bucureșteană, au fost analizate într-un cerc larg de oameni de știință — cineaști, la o plenară a Consiliului Cinematografiei, în scopul de a se studia situația și perspectivele de dezvoltare ale filmului nostru științific, în legătură cu măsurile luate cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică pe scară națională.

În expunerea sa la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arătînd că întreaga istorie a civilizației umane demonstrează importanța cuceririlor gîndirii științifice pentru progresul vieții sociale în toate epocile, pentru cunoașterea și transformarea de către om a naturii și societății, a subliniat din nou, cu forțe, că pornind de la marile obiective de viitor, Congresul partidului nostru a trasat sarcina intensificării activității de cercetare științifică și folosirii pe scară tot mai largă a rezultatelor ei în producția materială, în tehnică și economie, în cultură. În realizarea acestor vaste obiective ale civilizației noastre socialiste, care solicită o mîrea concentrare de forțe spirituale, un rol de seamă revine, după părerea noastră și filmului de cercetare și de popularizare a științei, al cărui limbaj demotic se bucură de o mare putere de pătrundere și convingere.

Filmele românești de scurt metraj (științifice, documentare și de actualitate), alături de unele din cele mai bune filme artistice, de lung metraj realizate în anii din urmă, demonstrează, în mare măsură, pasiunea și pregătirea profesională a unor realizatori care participă la întreaga noastră viață socială și contribuie la progresul neîntrerupt al orînduirii socialiste. Fiecare dintre acești realizatori a subînțeles că este și un cercetător, în felul său. Există o legătură fermă între artă și științele sociale și umanistice.

MIHNEA GHEORGHIU

(Continuare în pag. 4)

premiile „Luceafărului” 1965

poezie:

- Premiul I (3 000 lei) — GHEORGHE PITUȚ
- Premiul III (1 500 lei) — VICTORIA RAICEV
- Mențiuni (1 000 lei fiecare) — ADI CUSIN
- MARIUS ROBESCU

proză:

- Premiul II (2 000 lei) — GHEORGHE SUCIU
- Premiul III (1 500 lei) — CONSTANTIN STOICIU

premiul de critică:

(2 000 lei) — MARIAN POPA

EUGEN MIHĂESCU

FOAIE DE CARNET

patru poezii de Alfred Margul-Sperber

stantă

Treceau țîpînd cocori, pe cer drumeți.
Cu-n măr în mină mama, din livadă,
Striga să vin. Așa avea s-o vadă
Visarea mea de-a lungu-ntregii vieți.

An după an se-ntoarce dulcea toamnă.
Se-aud pe cer cocori, din vreme-n vreme.
Dar vocea blindă nu mă mai îndeamnă,
Și nimeni nu-i cu mărul să mă cheme.

strofe ale tinereții

O, noul cel alb, fior de nea,
Cu nume femeiesc, de lună nouă!
Mesteacănul, în zori de zi, pornea
Cu brațe albe, zvelt, desculț prin rouă.

Nu zăbovesc să-ți înțeleg cuvîntul,
Ce-ascunzi e cîntec vast ca vespnicia,
Tăcerea ta își ia din vis avîntul,
Și-n mersul tău îmi văd copilăria.

tata

Grădina casei noastre-acum
S-o fi părgăinit,
Dar tata poate că și-acum
Mai iese-n asfințit.

Mai cercetează vrun răsad,
Mai smulge iarba rea,
Și pașii grei ca pietre cad
Rupind uitarea grea.

La el cu-n strigăt sugrumat
S-ajung aș vrea în gînd,
Dar straniu și la chip schimbă
Îl văd tăcut trecînd.

păunul

Grădina cu miros de primăvară,
Fiorul ce deodată ne cuprînsese,
Un țîpăt de păun în miez de seară,
Dădeau îmbold dorinței noastre-aprînsese.

Cutremur dulce-n guri și-n miini fierbinți,
Aceași melodie-n amîndoi,
Către final năuce năzuinți;
Țîpa păunu-n zbuciumul din noi!

în traducerea lui al. philippide

EUGEN BARI

fișe

goethe

De curînd a apărut în românește cartea lui J. Peter Eckermann: „Convorbiri cu Goethe în 1830 și în anii ai vieții sale”, într-o excelență edită. Masivul lum era așteptat de multă vreme și cu o prefață consistentă din care n-ar fi trebuit să lipsesc multe referințe la biografia controversată a poetului am înțeles o apariție monumentală și ne mulțumim și cu atît, străduindu-ne sîm mari.

Goethe a sîrînit încă din timpul vieții curioz publică; biografii săi sînt numeroși și datele lui despre el, uneori contradictorii. A fost iubit și iubit, o cercetare atentă surprinde la acest om, din ce se conținea. A fost un autor de talent și curtean, exercitîndu-și bine farnecele personale, prumutînd operele poate și ceea ce nu merita, avut geniu sau nu, era o instituție morală, cum a alții scriitori și ar trebui să fie toți scriitorii în timpurile ? — Iată ceea ce poate nici pînă astăzi.

„Convorbirile” înregistrate cu multă conștiință de către Eckermann aduc puțină lumină; merit ar fi și mai mare dacă scrupulul și respectul lui, discipol n-ar fi fost atât de mari. Cu trecerea timp și obișnuința de a-line Jurnalul acesta, al lui Goethe, o ușoară delirare se resimte și atunci înacă a autorului lui Faust copăiește conștient. R pana secretarului devine indiscret și se învese zele lăta-l pe Goethe, împărțînd pîinea și vîmă, măsă, lăta-l sărătîndu-și soția, cu o tandrețe în fine mai mult de obișnuință, iată-l recitînd la 74 Elegia de la Marbach, scrie în aceeași zi, în ziua de 22 de ani, fine un strălucit discurs despre Shakespeare, după ce fusese văzut în vestea localității neo-climaterică, atergînd pe Aleca Izvoarelor înîmpine, numai pentru că îi auzise glasul răsîm un clipofel.

S-a vorbit mult despre olimpianismul său și înconștient înregistrăz momente memorabile, să ilustreze o amănît placiditate a poetului. În luna 1830 moare Marea Ducesă, protejctor. Cînd i se aduce vestea, el vorbește calm mai d despre un articol din revista Chaos și despre l sa Noapte Walpurgică clasică. În același an, îl îlul la Roma, e vorba de August von Goethe; „Înălțîm, rețea la excesi, adică de sumele durorii. Îpșă de exclamății și chiar evitarea în sîrî vreau să simțim, chiar opozițiilor. C olimpianismul său nu se pare că o atinge în cînd teatrul din Weimar arde din temelii și însu rele Duce, Karl August, conduce cu un pomper rîie de stingere a răsculului de cultură. Eke asocete în grîmbă și își exprimă respectul pentru de mare pierdere, în zori zilei următoare. C ascultă calm și exclamă: Aproape că n-am noaptea asta l, după care explică prietenului ma cum a intrat pe actori în buna societate a marului. Memento vivere l era deviza lui, grav casornic. Avea oțoră de vagabond, cum ac Faust, precum grecii. Cînd se întoarce din parcă ar fi intrat într-un exil. Descoperirea țării de soare îl lăcea să creadă că sosise din Groenlan la o viață nouă de bălene, într-atît de urîtă și Germania lui.

Goethe era abstracția, teoria și meli („Orice teorie e cenșio, spunea, arborele prefi vieții e verde...”). Unii au văzut în teatrul său o reflecție cîștîgînd asupra instinctului, Faust-ul considerat de către Paul Stapler „o recă aleg lungă lăsură de enigme și logorile”. De spune singur: „Nu m-am născut poet tragic, mea e prea conciliantă, de aceea nici o situa tr-adevăr tragică nu mă interesează”. Era cre lui Homer, Pindar, Xenofon, Platon, Anacreon ș erit. În 14 octombrie 1771, la Frankfurt, la vîr 22 de ani, fine un strălucit discurs despre Shakespeare, idolul său literar, pe care însă nu l credea cînd e să-i găsească inadvertențe în Makbeth.

Multora imaginea lui Goethe s-ar putea să le diormată în memorie. Portretul lui Wilhelm Tis din 1787 ne înălțîșează un bărbat matur, imbră tr-un fel de togă romană, contemplant din d unor ruine un peisaj italian. Pe cap poartă o pălărie alandă și în detaliu nu lipsește un aluzie la preocupările pentru pictură ale peisor. Mai aproape de imaginea odevărată a lui Goel, cum l-am înțeles noi, ni se pare portretul realiz către J. K. Stieler în 1828, Privirea sagace, înțocă și plină de sine, îmbrăcîmînta preioasă, manuscris înalt și în detaliu nu lipsește un sonalitate celui surprins în înscenările lui munn, încă din 1823. O poliție rece și un cuv vîlîit le regăsim adesea în încercările descrii Goethe. I s-a reproșat elasticitatea morală și nismul; declara singur că scrie poezie ocazi, acest lucru s-a răchînat în arta sa, dar num să li fosi ei? Acest prieten blind al celor m de curte, mason mai apoi, și purtînd poate mex crete ale prințului său, nu poate fi privit un „Încă tînr, la Weimar, în timpul reprezentării Alarcos de Schlegel, cînd studenții din Jena, d hă sgomotoș pe autor, autorul înălțîmînt se ni picioare și poruncește: „Nimeni să nu ridă. N-au lipsit nici amenințările cu husarii. În tea care-l conducea, cu toi respectul pentru Shake schimbă tolarile în Romeo și Julieta. Schiller, Huanțe lui, relatea Makbeth-ul, substituînd vr lor nișio Zeife ale Destinatului, jucate de tîmre, de la curte. După cum se vede, cînd trebuia, mină forte. Și mai surprinzător pare faptul c, răsătăt al sorții, pentru a cunoaște războiul, p În 1792 cu armata prusacă în Franța. Asta nu pîdicel să stes pasiv înaintea invaziei franc timp ce alții nureau în lăta năvălitorului. Dm Laube i-a reproșat întrevăderea cu Napoleon. Ertur și cit era de nepăsător la observații, c nevoia unei răscumpărări morale, scriînd dramatic Trezirea lui Epimenide.

Cît am fi de tentat să-l credem unori studiat, (vezi descrierea presințirii căpetenului de la l care în intenția lui Goethe era o încercare de a l alții să creadă despre el că are darul devinutit nașii), el ascundea un polemist, apărîndu-se î nat cîna atacurile întreceau limita permisă. „C pot să se atîngă de talentul meu se gîndesc să-n caracterul?”. S-a spus că a fost șagist, că o li perfidial și că avea talentul de a-l face pe cei genți să i se adune în jur. Sainte-Beuve zicea, mai mult: „Goethe pricepe totul în lume în a cîestîm și de erou”. Unora li s-a părut un sceptic peștu că-l lăbea pe Spinoza. Un altor numea Faust-ul său „o operă rece cu o nec tară arhitectură, care nu oferă nimic viu și unu o pasiune, nici o dramă, un bazar în dezordine cuvînt”. Schiller în Jurnalul de Jena îl acuză mont-ul său nu e destul de gîndit și grav. Unii soarta acestui erou din care Shakespeare ar i ceva nemulțumiri, pe cînd în versiunea l curtean, ei e „Goethe de la un capăt la celal”. Poetul a spus o dată un cuvînt frumos pent or trebui să-i ierăm totu: „Eu am mers pe drumuri, niciodată pe cei ai invidiei” dar usa oare?

strada
(XXIII)

munții

La sfârșit de an străzile duc în munți. Nu-i vorba de voluptuosa psihoză colectivă care îi aruncă pe oameni în zgomotoasele excursii ale sfârșitului de an, în sinul naturii și nu. Ceea ce vrem să relev cu privire la munți e mai presus de tot ce poți oferi societății de turism, ceva prin excelență serios și profund, cu încrengături și înflecături pe linia genealogiei noastre, a biografiei spirituale a poporului român.

Nu pot spune dacă mersul în munți e o splendidă obișnuință, înscrisă în singele și în rațiunea noastră de a fi, ori, pur și simplu, colosalii noștri prieteni și tovarăși, munții, ne cheamă într-un mod irezistibil și fascinant. Aș inclina să cred că e, desigur, splendoarea noastră obișnuință, dar mai ales chemarea. Ei, munții, care ne-au ocolit și păstrat ființa de neam, care ne-au dat plai și vatră, fiindu-ne la bine și la rău, prieteni statornici, ne cheamă adesea din an în an, în virtutea structuralei noastre comunitari care depășește două milenii. Și comunicarea asta nu-i vorba în vînt și nici vreo nostalgie pornită naturistă; respectiva comunicare e impregnată în desinul poporului. Neplănuind și reliefa valorilor și virtuților sub clara lumină soarelui, sute de ani în șir, poporul a trebuit să se facă frate cu cadrul, să se refugieze adesea în munți, sub coamele arborilor prin care astăzi lumina se strecoare sîc, pînă la piciorul arborilor așemenea unor bănuți de aramă. Acolo ne-am făcut cortul de astăzi, culcușul de oier, acolo ne-am înălțat vatra și calata, acolo ne-am cultivat dragostele de plai și de moșie, de țară, adesea ciușită și călcată de dușmani și tot acolo ne-am cultivat dragostea de frumos, pentru că cea mai mare parte din bucuriile de fiecare zi ale românilor, din lemn sînt făcute (fus, plug, lingură, pridvor, sa, roată, leagăn, corăuș, război de țesut). Și apoi tot aici a început scrierea, pe scoara copacilor, și desenul întimplărilor de peste zi, iar sub o binecuvîntată mînă creanga a trecut ușor în fluier, în nai, în trîșcă, în buciuc. Și tot aici, în munții împăduriiți, s-au consumat faptele de bărbăție, cu zimbră și cu aleea de neoflămăre, cînd plășeii lui Ștefan au răsturnat tîndri asupra invadatorilor.

În baza acestei vechi și fundamentale comunitari, atunci cînd se sfințește anul și începe cel următor, noi, românii, primim un rituaș și organic gest spontan, suim în munți, chemați acolo într-un mod irezistibil și fascinant. Și ce ne oferă acei munți o dată ce ne cheamă acolo, la ei? Ne oferă coordonata înălțimii și a perspectivei; vrem să zic că după ce străbăim un ciclu de timp, simți nevoia perspectivei, nevoia de a media la ce a fost și ce va fi, desprins de cotidian și deasupra liniei durme, de a face suma și de a prospecta îndrăzneț zonele viitorului.

Și apoi să nu uităm ceea ce, culmeamurător, ne comunică Tucelescu. Verbul a *privi*, ce exprimă relația noastră cu natura, ore la bază o indivizibilă și splendidă reciprocitate. Noi privim, și vedem, și ne extoziam, în fața naturii, extrăgînd înțelesuri, în vreme ce, invers, natura ne privește și ea, în chip simultan, cu mii și milioane de ochi: ochii frunzelor, ochii cîmpurilor anonime, ochii plantelor îmbădate de clorofilă, ochii atmosferei rarefiate, cu lumini tari sau umbre și penumbră ochii naturii. Vorba e, oameni buni, că ne-au chemat munții, codii și poienile, ne-au chemat să ne vadă la față, urîndu-ne sănătate, țărîne de piatră și lîmbe de săgeată. După aceea, spun ei, putem pogori la treblele noastre dinlîndăca, importante și neimpotabile, să facem agricultură, să zăgăzuim ape, să ridicăm orașe și fabrici, să alcătuim cărți și cîntece. Deoarece munții sînt generași și înțeleși, cu bătrîni, ne înțeleg ei se poate de bine obligațiile pe care le avem pe suprafața acestui secol nervos. În rîstimpul celorlalte zile pefrecule în compania acestor mari prieteni și sub privirea lor plină de înțelegere, noi ne-am zăgăzuit pe schiuri, ne-am ardat scarele, am jucat perinje și twist-uri, am băut țuică fierată, am cîntat în preajma bînadului împodobit, ne-am strivit la piepturile noastre femeile pe care le iubim, ca pe fața de aramă a unor scuturi dacice, am mîncat sarmale cu mămăliguță și ciobrbe de potroace; într-un cuvînt, ne-am înviorat plămîni și spiritul, ne-am fortificat mușchii și ne-am mai umanizat un pic, revenind în mediul nostru, la izvoare. Și ca un făcut, din urmă descultă, precum fusese pînă în ultimele ore ale anului, în acea seară de cumpănă și de trecere în celălalt an, munții și cu natura lor, făcînd un splendid efort, ne-au nins din belșug, scuturînd pe înălțimi o iarnă pufoasă și nempaiment de vie și de autentică și de răsfățătoare, încît ne frezîrăm că ne batem copilașii cu bulgări și că facem oameni de zăpădă și coborîm cu bobul și înolăm prin nămeți pînă la briu și așa mai departe.

Acum, cînd, bine dispusi, ne întorcem la sarcinile anului 1966, în urma noastră Omul, și Caraimanul, și Virful cu Dor, și Ciucușul și Latrul, și Ineul, și Tîbșeșul, frații noștri mai mari, ne salută cordial, scuturînd zăpezi, cheflund soare și lumini de magneziu. Gestul lor ne smulge din piepturi exclamația eminesciană în fața naturii și a cadrului ei: „Ju din tînar precum ești, / tot mai mult întineresc!”, aceasta fiind totodată chiar definirea esenței naturii și procesului de devenire și autodevenire a poporului. Eu cred că noi, românii, putem făgădui solemn că orice ar fi și s-or întimpla, la isprăvirea fiecărui an și începutul celui următor, vom răspunde fundamentalei și fascinantei chemări a mai marilor și colosalilor noștri frați, munții, spunîndu-le: iată-ne, am venit la voi, nu ne-am schimbat, sîntem aceiași.

POP SIMION

jocul de-a căsătoria

Una din soluțiile pe care tindem să le găsim, în momentul în care ne simțim în fața instabilității lui socială și de incosistenței lui ontologice, este căsătoria timpurie. În condițiile noastre, în condițiile în care sîntem un mic grup de tineri care suntem puțin vințuți de speranțele ale simularii, structurat ca o civilizație parțială în sinul societății, dispăre, s-a observat, opoziția între tînarul ca „necunoscut” și adultul, „inițiat, maturizat”. Acesta cîștiga tinerii, aparent posesori ai unei rațiuni radicale, în numai câțiva disprețuiesc ceea ce ar putea căpăta de a oamenii mai în vîrstă, dar ajung să fie obiectul învințirii unora dintre ei. Se petrece în rîndul unor tineri, perfect adevărați vîrstei lor pînă acum, un fel de dezorientare. Unii pierd încrederea în avantajele maturității și apreciază mai mult structura parțială (și limitată) în care sînt, mîimeze comportamentul. Mîimă și mîimă. Devia de obicei obiectul unei admirații puțin baljocitoare. Căci nu prea firesc la un bărbat de 50-60 de ani se îmbracă sportiv, să se așeze de gît cu tînere glumea pe stradă, să vorbească în argou, să sugereze, sugarnic, rînerilor din preajma lui că este „de-al lor”. Alții, crampionîndu-se de maturitate, nu izbutesc să înțeleagă de ce „oamenii mari” nu mai sînt un clan organizat și suples și de rigiditate individuală insuportabilă mica fîșură socială. S-au, descurajati, cad în apatie. În fine, sînt maturi care, înțelepții adevărați unite și lucrare împreună a generațiilor sînt și rămîindrumătorii și prieteni ai tînerilor.

Dar constituția „structurii parțiale” nu poate să nu se coreleze cu o încredere mai mult sau mai puțin pronunțată în testul din ea. Există un consens care îl obligă pe papoiul să fie tîner în prezent. De unde, imediat, nostalgia necesară după maturitate, dorința de stabilitate și măreție. De stabilitate și măreție socială, în primul rînd. Papoiul doră în secret în bărbărie, puterea și fala. Prin căsătoria el își propune un fel de măreție, peste marea de papoiul el adăună încă o masă. Nu e de mirare că, nădușind sub amindouă, nu se simte bine. Dar în căsătoria papoiului căută și stabilitate erotică. Dragostea papoiului e năvălă și laura de „băiat de treabă” a papoiului, mica lui cîntec, îl obligă să cîntecă vestnic; pentru că nu iubesc chinul papoiului crede că amorul lui este fericit, deci că trebuie oficial transformat în căsătoria. Papoiul nu circula dect în mîntul lui grup înche, aici, crede el, nici o față nu e mai merituosă decît iubita lui, dacă ar lupca și ea e rîmîne iremedabilă singur, și se căsătorește. Pe de-a parte e adevărat că marile pasiuni se nasc în grupuri sociale mici, unde nu există posibilitatea alegerii și diversității; dovadă pasiunea lui Adam pentru Eva. Dar în cazul papoiului limitarea socială e artificială și caracterul „fatal” al pasiunii simulează să fie dorința de stabilitate, legitime? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scumpe vise ale adolescenței romantice. Perchele, adunate de jocul căsniciei și al întîmplării, vor să prefacă o iubire agreabilă de tinerie în destin. Său mai curînd e o dorință de stabilitate? Poate, pentru că e prezentă, legîmîna? Tînarul, care prezent nu se poate multumii cu indiferența. În căsnicie el caută reversul pasnic al vieții lui de dans pe sîrmă și, mai exact, îndeplinirea celor mai scum

V. VOICULESCU,

un caz de mimetism liric creator

VLADIMIR STREINU
distinguo

Poezia lui V. Voiculescu, privită în totalitate, are, peste numeroasele ei orientări artistice, care de care mai variate, o înfățișare statornică de dramă lirică. Pe scena conștiinței, actori ca Sufletul și Trupul, Voiața și Simțirea, se mișcă solemn printre simbolurile creștine. Aceste personaje străvezii, declarat conceptualiste, dezbat totuși între ele, cu mare aprindere, conflictul teologic, de sigură proveniență bogomilică, dintre Virtute și Păcat, dintre Spirit și Carne, dintre Bine și Rău. În felul poetului de a-și concepe viața, e un misticism care, oricât de modern prin conflictualitatea lui arzătoare, duce gândul cititorului, peste momentul bogomilic valah, la acea perioadă de tranziție din istoria spiritului european, când evul mediu creștin vivifica încă în zorii Renașterii, deși combătut de noile și mai pămîntiste idealuri umaniste. Am zice astfel că, în destiul liric al lui V. Voiculescu, după o clară ucenicie la lirismul etic, tip Vlahuță, din primele volume *Poezii și Din țara Zimbrului*, după gustul imaginei pentru imagină din *Pirgă*, unde abundă reflexele educației sale creștine, după scenele biblice din *Poeme cu Ingeri*, după largă experiență formală și filologică din *Destin*, și mai ales din *Urcuș și Intezdrări*, în care inspirația și conștientizarea mijloacelor plastice cunoscute în mijloace muzicale, exprimând procese mentale în felul lui Paul Valéry, era parca în destiul acestui neobosit experimentator liric, să se regăsească în eroticismul englez elizabetan și cu deosebire în *Sonetele lui Shakespeare*.

Marele Will trăise, după cum se știe chiar din celebrele sonete, un roman sentimental, compus din iubire atît pentru misteriosul W. H., cîntec sonetele îi și sînt dedicate tot citit de misterios, cit și pentru nu mai puțin identificabilă „black lady”, a cărei dragoste împătînită de adolescentul adorat, deci dublu înșelare a poetului, îi prefăcea altarele iubirii în ruguri pilpitoare încă :

Two loves I have of comfort and despair,
Which like two spirits do suggest me still ;
The better angel is a man right fair,
The worser spirit a woman colour'd ill.
To win me soon to hell, my female evil,
Temp'th my better angel from my side,
And would corrupt my saint to be a devil,
Wooing his purity with her foul pride.
And whether that my angel be tempt'd or try'd,
Suspect I may, yet not directly tell ;
But being both from me, both to each friend,
I guess one angel in another's hell :

Yet this shall I ne'er know, but live in doubt,
Till my bad angel fire my good one out !

Reprezentările creștine din sonetul citat, ca și mai cu seamă spirițuialitatea adorăției din altele, sînt fără îndoială reflexe ale concepției medievale a iubirii ; așa o exprimaseră trubadurii provenșali,

„ Două iubiri am eu ca mingiere și deznădăjdie,
Care cu două spirite mă însușesc :
Ingerul bun este un bărbat cu păr bălăi, / În spiri-
tul rău o femeie cu obraz-născuț. / Ca să mă
creșt mă dă groază în tactul ei. / Femeia rea / Îmi
ispitește ingerul bun de tîmă mine / Și ar vrea să-mi
corupă sîntul și să-l facă demon. / Cucerindu-l purta-
te cu mîndrie peoșor omăni. / Ingerul meu e
prețioș înșă în dîșman. / Această nămă dănu-
tesc, / Fără să pot spune deștia ; / Dar amîndui sînt
departe de mine : unul e în cer și celălalt e în iad. /
Cînd eu în inger bun am ață în infernul celălalt, / To-
nuși niciodată nu voi ști, sîntîndu-mă în îndolău. /
Pînă ce bunul meu inger nu va scapa din fîcărîte ce-
lăl rău.

scriitorii și conștiința unității naționale românești

Din clipa cînd, la București, era ales domn al Țării Românești cel ce fusese ales și în Moldova, Alexandru Ioan Cuza, s-a înțeles semnificația profundă pentru istoria noastră a acestui act. S-a făcut de fapt primul pas pe calea constituirii statului național românesc și nu este nici o mirare că de îndată ziua de 24 Ianuarie a intrat atînc, ca un simbol luminos, în toate conștiințele și a rămas necontenit, ca o adevărată prevestire a împlinirii deplină, sîrbătoarea cea mai iubită pentru întregul popor român.

Dubla alegere a lui Cuza era însă îndoială rezultatul unor împrejurări concrete care împuneau ca o necesitate istorică realizarea politică statală, fie chiar în lungul etape, a desăvîșitei unități naționale. Ea era nu mai puțin izbînda vizată a unor lupte deosebit de grele, îndeplinite din anul 1859-1868, lupte în care cuvîntul hotărîtor l-au avut masele populare laolaltă cu tot ce a avut mai bun intelectualitatea românească din acest timp.

Ea era însă, de asemenea, rodul unor planuri și lupte mai vechi, cînteculăi lirice și dispartate, dar totdeauna cu sensuri și rădăcini adînci, unele încă de la începutul secolului al XIX-lea, altele, ceva mai consistente, din perioada revoluției de la 1848. Bălcescu însuși spunea că „revoluționarii de la 1848 din Țara Românească deși... împrejurările politice nu-l lertară a pune din început în programul lor chestia unității naționale... dar n-au pierdut un minut din vedere solidaritatea ce-l leagă de toate ramurile nației române”. „Deviza noastră să fie formarea Daciei” — scria un modest și înlocuit militant din Transilvania conducătorilor revoluției de la București după terminul acesteia. Iar cum în aceeași vreme, la Brașov, revoluționarii moldoveni : Negri, Cuza, Alecsandri, Russo, Slon și alții, semnau un document semnificativ intitulat Principiile noastre pentru reformarea patriei, în care unul din cele șase puncte era formulat astfel : „Unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat neînținat românesc”.

În fond, Unirea este, în împrejurările concrete ale momentului, primul pas spre înțipțirea deplină a unei vechi năzuințe și a unor necesități istorice, un act de o uriașă importanță pentru dezvoltarea poporului nostru, pentru libertatea, bunăstarea și progresul său, pentru a putea aduce desăvîșită contribuție ce îl revine cu ceea ce-i este proprie la patrimoniul material și spiritual al lumii. Ea temelia ei se află în forța maselor populare românești însoțite de o puternică și vibrantă conștiință națională, de o înfăcșărată conștiință a unității românilor risipite sub diferite stăpîniri străine, dar una ca filință prin armonioasă unitate geografică a teritoriului pe care locuiau și locuiesc, prin originea și limba lor comună, prin trăsături caracteristice psihice, prin tradiții și manifestări spirituale comune.

Poate fi o mîndrie pentru scriitorii și cărturarii noștri de astăzi, o mîndrie neîndoielnic generatoare de mari îndatoriri și răspunderi că înaintașii lor, cu câteva secole înainte de a fi născuți încă necontenți, au exprimat cu hotărîre, documentat și avîntat, lînghe și convingător această conștiință a unității naționale, iar mai tîrziu chemarea înfăcșărată la luptă pentru înălțarea ei. Înă de la începuturile ei, cartea românească — la început în deosebit reliefată — conștientă în predoșlovii această conștiință cum și năzuința de a fi înțeleasă de „toată semenția românească”, după cum, pe de altă parte, contribuia efectiv, prin largă ei circulație la conștiința unității limbii și la menținerea acestei unități.

de la care o preia Dante în *Vita Nuova*, ca să celebreze pe „Madona-dumnezeu”, cum va zice Eminescu ; și tot psfal de la Dante o preia Shakespeare. Numai că de la eroticismul sacru dantesc și pînă la formula elizabetană din sonetele lui Shakespeare, poezia iubirii dobîndise prin Petrarca accente pămîntiste necunoscute, simțurile omului, cîștigîndu-le drepturi la exprimare ca și efuziunile pur spirituale ; și, de asemenea, conștiința poetului, prin Horatius și Ovidius, propusă ca modele umaniste de suflet vremii noi, se dilată în ideea de eternitate a meșteșugului artistic.

Cu *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginată...*, tipărite postum (1964), V. Voiculescu sporește seria de CLIV de sonete cunoscute de marele Will, cu încă nouăzeci, numîndu-le în continuare pînă la CCXLIV. Dar nu numai cărtarea lor dă iluzia că aparțin aceluiași faimos corp liric ; însuși romanul celor trei, o femeie („black” la Shakespeare, „oacheșă” la Voiculescu) și doi bărbați, triumfi patetic, e adoptat întocmai de poezia română, constituind pentru el un capitol de biografie mult mai obscur și pasionant pentru viitorimea cercetătoare, decît este încă pentru poezul englez ; iar peste toate acestea niciuna din fețele lirismului shakespearean (adorarea religioasă, palina trupoasă și conștiința eternității prin artă) nu lipsește din sonetele continuatoarelor. Și după cum marele înaintaș o strîns în sonetele lui istoria lirismului medieval și petrarhizat, adăugîndu-i un clopot pașional unic, care i se potolește numai ca să sedimenteze un pesimismo insolubil, Voiculescu, însumînd motive lirice romantice și moderne, cum este ideea de geniu dominator prin poezie, pune în versurile sale puteri ca și congenere de suferință erotică, dar și o vîrstă mai îndreptățită la resemnarea senină. El are, cînd își scrie „sonetele închipuite ale lui Shakespeare”, între 71 și 74 de ani, față de ilustrul omolog britanic, care avea, dacă e să ne sprijinim pe referința unui Francis Meres, numai 31-44. Se înțelege dar cum aceeași experiență erotică, reală la unul, ipotetică la altul, a putut răsună deosebit în vîrste omeneste atît de dispartate. O diferență de reținut mai este aceea de ordin confesional, poetul român avînd o conștiință dramatică de ortodox manicheist. Altfel, sfîșierea morală, crucificarea ca și călugărească pe intersecția Virtuții cu Viciul, a Isbăvirii cu Păcatul, a Ingerului cu Diavolul și a Raiului cu Iadul, amîntește, deși cu rezonanțe proprii, o dramă similară :

„Iubirea-i neclintită / Îți schimbă numai iubirii ?
Arunci altele noi vreașciori pe-aceleși fac meru ?
Gheena ta nu arde decît pe osîndiții
La dragostea eternă ? Atunci acela-s eu.
În alba-i demonie căzut fără scăpare,
Presimt ce-i veșnicia cu fiecare chin
Și simțurile-mi, șase năpîrci spîmîntătoare,
De line asmuțite, mă-mbată cu venin.
De gerul voluptății durerile-mi scînteie
Și vîntul, deodată năpronic diamant,
Plăcerea miî respiră în mîi de curcubeu,
Cu-un copot în edenuri, scrișirea-n celalot...”

Și plîng, Adam nemernic, la sacre porți de rai,
Din iadurile-îi năle afară cînd mă dai...

Imaginile creștine în alternanță cu cele păgînitologice fîn de același moment medievoroșinositate : uneori iubilo e „domniță a grădinii cu merele de aur”, avînd „sîinii de mîndră Hesperidă”, iubitului îi spune „Strușești ca Bacchus țigri și-n lant cu mîndria lui / Pe mine, înjugat la caru-ți, lîngă ei...”, iar poetul s-ar vrea Paris, se vede că Achille și chiar ca Apollo sau Zeus însuși.

Dar intensitatea erotică a acestui septuagenar închipuit amant dublu este în deosebi taina unor accente lirice necunoscute poeziei române ; expresii ca „gheena din inimile noastre”, „rugul bucuriei”, „ocele iubirii” sau versuri în-tregi ca „Chiar de-aș zăcea în groapă cu lăspeda pe mine, / Tot m-aș scula din moarte ca să alerg la tine” și mai cu seamă celele în care, vorbind de locul promis creștinilor după moarte, loc de unde lipsește „lacrimile și suspinele” iubirii, poetul spune „De nu vei fi cu mine, sulfarea-mi să te stringă, / Învaț eternitatea cu hohote să plîngă”, ca și nenumărate altele, comunică o doctrină a iubirii, o erozafie a cărei putere remodelază lumea întreagă. Universul, vesnicia, arhetipiul lui Plato, matricele (cîtește „mamele” goetheane), Dumnezeu creștin și zeitățile greco-romane roteșc împreună ca simpli sateliți, în jurul aceluiași centru de foc, care le supune noi lui gravitații.

Și după cum Shakespeare, urmînd pe Horatius și Ovidius, opune tot atît de neuitat operi distructive a timpului arama versurilor sale („His beauty shall in these black lines be seen / And they shall live and he in them still green”, sau „Not marble, nor the gilded monuments / Of princes, shall outlive this powerful rhyme ; / But you shall shine more bright in these contents / Than unwept stone, besmeared with sluttish lime”), V. Voiculescu, complicat cu demonia cîntărilor romantice, promite iubirii, alături de el „un tron în nemurire”, fiindcă „sămînta nemuririi, iubite, e cuvîntul” (cu care a „descuțat țărîmul eternele idei”) și „orice vers ce-ți dăruie i-un fir de nemurire” ; percheii iubite, poetul îi declară : „Mă distiez în versuri, prin harul poeziei / Mă-mbălsămez în pura mireasmă-a vesniciei” sau „Vestmint slăvit, mi traicnic ca gelbul pămîntesc / E manta-mi de visuri în care te-nvelesc”.

Astfel poetul român, dacă am înțelege numai *ad litteram*, ultimul lui sonet CCXLIV, n-a urmărit decît să mimeze complicația labirintică a iubirii și a formulei artistice din sonetele lui Shakespeare. Numîndu-se singur „bădăranul Will” (V. V.), după ingenioasă apropiere, din prefața culegerii, a lui Perpetuusius, el „se smerește în fata maiestății modelului :

De-am tîlmăcit cu umbre lumina ta reapeșă,
De lacrimi, ca și ochii mi-s versurile ude.
Te-am înșinat ca pruncul ce-nvață să vorbească
Și-n rîvna-i scîlciatăa cuvintele ce-aude...”

Dar tu ești soare veșnic : o clipă poți ierta
Să fiu o biată gîză jucînd în raza ta.

Aceasta e ultima experiență a talentului robust, care în poezia română, prin voința de nouitate și numărul de ipostaze lirice, rămîne fără pereche. Și e un caz de tulburător mimetism creator, însoțit de un poet în general conceptualist, cum a fost V. Voiculescu mai tot timpul în felurile lui împliniri, rosteste deodată, de sub o mască ilustră și la o vîrstă reace, adevărul înțigific al celei mai buciomitate și tineresci împătîmiri. Ce oameni joacă în flacărele patimei lui ? Cine sînt ? Cum se numesc ? O ! dacă marele ei foc ar mistui fără resturi aceste întrebări inutile ale criticii anecdotelice !

chemare la luptă în slujba nobilă, legitimei și progresistei idei a unității naționale, Alecsandri și Bolintineanu, Bălcescu și Iorga, Russo și Goga, Dăniu Zamfirescu și Bogdan Petriceicu Hașdeu, C. Negruzțiu sau Iosif, Koșalințeanu și Andrei Bîresanu, Odobescu și Asachi, Boltaș și Slon, Eminescu și Cosbuc, Donici și Andrei Mureșanu, Helade și Stamati, Delavrancea și Cipariu, Barțiu și Grigore Alexandrescu și alții alții — oameni din epocile și regiunile celor mai îndreptățite ale pămîntului românesc, cu însușiri literare diferite au dat arzătoare expresie credinței lor nestrămutate pentru unitatea națională a poporului nostru, în necesitatea realizării acestei unități, au dat arzătoare expresie chemării tuturor fiilor poporului român la lupta pentru împlinirea acestui comandament istoric fără de care propășirea României nu era cu putință.

Toți au înțeles deopotrivă că fără această stringere a rîndurilor naționale, fără această consolidare maximă a forțelor materiale și spirituale ale poporului nostru, pe care numai împlinirea unității naționale o poate da, drumurile către un viitor fericit îi erau și iar rămîine închise. Lupta pentru unitate și pentru unire, în care literatura a jucat un rol de o cu totul deosebită importanță, a însemnat o etapă în lupta pentru deplină dezvoltare a poporului nostru, pentru fericirea lui, pentru a-i asigura rolul ce-i revine în marea familie a popoarelor lumii.

Pe bună dreptate Bălcescu scria la 1850 : „Aceste condiții de putere de care avem nevoie nu le putem găsi decît în solidaritatea tuturor românilor, în unirea lor într-o singură nație, între la care sînt menții prin naționalitate, prin aceeași limbă, religie, obiceiuri, sentimente, prin poziția geografică, prin trecutul lor și în sfîrșit prin nevoia de a se păstra și de a se mîntui”.

Condițiile noi de viață ale poporului, ale statului nostru continuă pozitiv această nevoie de unitate. Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., „dispariția claselor exploatare a dus la întărirea națiunii, la cimentarea unității sale... Națiunea și statul vor continua să constituie încă multă vreme baza dezvoltării societății socialiste. Dezvoltarea națiunii, întărirea statului socialist corespund cerințelor obiective ale vieții sociale ; aceasta nu numai că nu vine în contradicție cu interesele internaționalismului socialist, ci, dimpotrivă, corespunde pe deplin acestor interese, solidarității internaționale a oamenilor muncii, cauzei socialismului și pații”.

Jată de ce, nu numai din motive de reconștințare pentru cel ce au început o întărire istorică mîreată, dar în spiritul vremii noastre de desăvîșire și adîncire a acestei unități, ziua de 24 Ianuarie continuă să fie o mare sîrbătoare și un prilej de examen al conștiințelor. Scriitorii, mai cu seamă, ai căror înaintași au avut un cuvînt atît de însemnat, pe toate planurile, în lupta pentru întărirea nestînsă a înălțării unității și pentru realizarea ei, se cuvîine să nu uite că, mîștenesc o nobilă tradiție și că ea le conferă înălțătoare îndatoriri.

Prof. dr. G. C. NICOLESCU

cronica literară

ROMULUS VULPESCU

poezii

Acest filolog și „medium” admirabil de poezie bună și grea (Villon, Pleiada etc.) a îhărit recent o carte de **Poezii** de pe coperta căreia pentru întia oară numele tîlmăcitorului lipsește : s-a transformat în autor. Zicem : a **tipărit**, pentru că inițiativaile sale — respectate de editori — se manifestă din plin și pe plan tipografic. Un „colofon” (termen bibliologic, de bună seamă ; dicționarele noastre nu-l rețin) imprimat pe ultima filă a volumului ne și informează de altfel : „**Coperta și prezentarea grafică se datorează autorului cărții**” și explică detaliat sursa și legenda fiecărei gravuri. Volumul s-a pus în vinzare melaiă, dintr-un caprît stilistic, motiv pentru cititorul neaverzitat de a cere să i se caute „un exemplar mai îngrișit”. Într-un cuvînt, autorul a făcut totul ca prezenta lui să fie bine marcată în toate compartimentele.

Și, desigur, ar fi o înșușie să se spună că tocmai versurile dezmit această afirmatie. Pentru că Romulus Vulpescu e personal și atunci cînd nu e de tot poet, înțelegînd, firește, prin acest din urmă substantiv „un lucru foarte mare”. Vrem să spunem cu aceasta că prilejurile de poezie, rare (volumul stringe o recoltă poetică risipită pe întinderea a 17 ani), nu sînt faldoaana într-un totul substanțiale. Este încă prea mult loc pentru jocul filologic și pentru zburdănie în poezia lui Vulpescu, cuvintele prea clipeșc pentru cititor din toți ochii, pentru ca efluvium liric să nu sufere intruciva, să nu iasă micșorat. „**Să ne iubim cit suntem încă mături!**” sună îndemnul de început al unei poezii (România). **Maturi?** Dar e o glumă. Cuvîntul, de factură micronraduparashivesc, e fără rost utilizat aici, o iniția pîrelă parodistică. Iar versurile : „**Secundele aceste arginții / Se sculură ca verbele-ntr-o frază**” închid ceea ce se cheamă o comparație profesională, ale cărei subtilități nu știm dacă vor încălca macar pe toți filologii. **Cîntec de Haat** (1951) realizează, în raport cu semenele lui din epocă, o acuratețe de limbă și vers popular de un perfect bun gust, dar nu trece dincolo de reaca iscusită.

Apoi, robit prea multor tonuri, Vulpescu se risipește. Precumpnitoare fiind tentația încercării, el nu e decît mai rar „una și aceeași persoană” în două poezii învecinate. Identificăm altă îndrumări aproape cite poeme numără volumul (inclusiv părțile detașabile din amplu poem **Întoarcerea fiului risipitor**). Zeii tutelari ramin, firește, Ion Barbu și G. Călinescu. Mai ales acesta din urmă, de la care Vulpescu a deprins gestul de a scutura egocentric falnice plele jupiteriene : „**Cu multa vilvoaie, toi bruma de pe Styx, / Mari energii dezvolt ca o solară tortă ; / Din aspra mea cenușă regenerat Fenix Zbor printre albi leuceri, dogoritor de forță**” (Epital). Parțial poeziele acestea — niște arte poetice, cele mai multe — sînt rezervoare de foarte frumoase versuri.

La fericitele exemple data de I. Negoițescu, în comentariul său din **Gazeta Literară** (nr. 51/1965) s-or mai putea adăuga destule altele ca, de pildă acest nimerit instantaneu orientat, durat într-un material sonor care sugerează, prin chiar veltuștea mijloacelor limbii, „**amplu mare cromati nipon**” : „**Cad vulturi, cern pene, și țigul felon / Alungă nire frunzi de narazm papagaii**”.

Dintre cite cîșnicii se încheagă înălțurînd poezelor lui Vulpescu, șocăm că cea mai durabilă rară să fie totodată și prîncipală, e aceea în care „slova favorită” se înșoțește cu neastîmpărul unei fantezii intelectuale de fină calitate, în stare — dacă nu chiar să emita puncte de vedere proprii — să elaboreze scîpitoare replici. Pe Romulus Vulpescu îl reconștințăm deplin mai ales în **Alfa bet de estet („incomplet”** — notează autorul de

desub), rîșnind în deridare mîturile sau descoperind un unghi paradoxal-poetic în cumplita producți cu final moralizator. Excelență — în limitele acestei literaturii-replică — mi s-a părut **Scorpionii și broșcuța, un fel de fabulă**, (cîndă i-am mai putea adăuga **Hainele împăratului, întrebări, Acviă imperială** — reușite (cînd nu sînt prea verbiage) se) apogurii întoarse de la röstul lor strict didactic.

Sînt, de altfel, și calitățile prin care se impune parțial lungul poem **Întoarcerea fiului risipitor**, care ocupă mai bine de jumătate din volum. E o ciudată alcătuire bizantină acest poem, un amalgam de elemente eterogene unite în virtutea unui singur scop : de a asigura un larg cîmp de desfășurare poetului-erudit. Să-l credem pe autor ? Conținem intențiilor declarate, poemul ar vrea să fie o spovedanie a generației sau măcar a unei părți din generația care o apucă, la o vîrstă conștientă, războiul și alți tulburări imediat după, așadar perioada bogată în „**amintiri cu gologani / Din pensile mici incerte [cînd Doar mamele-au știut să ierte / Pelicula cu mihonici / Și strapontina mică concerte**”. Sînt acestea mai ales anii constituiri unei spețe noi de boemă artistică, o unită „**țimă romantică revolută**” și nu e-o putea spune cu reconștințarea e făcută fără autentificată, fără păstrarea clarva sigiliu distinctiv al epocii și ale vîrstei. Înțînînt aici, de pildă, evazionismul propriu vîrstei fără busolă și mai ales vîrstei tînere din acei ani, după cum, de asemenea, îi înțînînt evocată critic pe „**intelectuali aceștia**”, cate gorie de opozanți fără temeie trîind „**drama pajurii răzlete**”, într-un moment al solida rîzării tuturor energilor creatoare ; comentorul care îi include, realizat prin ușor tușe caricaturale, surprinde citeva reale sîrî de spirit și de fapt din epocă : „**Săuți tu cit ai cuprins : / Sentenții, idoli, introspecții, / Stăți ezitanți la intersecții, / Tîncînt spre-un tîrm de glorii tîns, / Și nu-nvățați nimic din lecții. / Iar pasul vostru călă-răol, / Și glasul-i mort într-un opuscul. / O, ev pleșcu cu nimb minuscul, / Mari despuica de protocol, / Privat de tragic și cîepuscul**”. Mai greu de înțelese e crudul tratament la care supune poetul vechile creații ale „**impulsiu revolut**”, „**Balade, epopei, cantone**”, ce l-au vrăjît în adolescență și tinerete. De ce neapărat „**antologie de paragin**” pentru calificarea acestor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului. Pentru că, pe de o parte, ceea ce ar fi să fie „**Cîntarea României**” socialiste are în poem o existență pe alocuri declamatorie, și dacă lauda e mai iscusită decît la mull poezii de acum zece sau cincisprezece ani, prîncipale care o sfîrșesc nu apar mai nuanțate mai adînc omenesci, mai autentice diversificate. Înțînînt și aici destule motivări greu credibile și, pe deasupra, un desuet er tehnicit favorit de binecunoscute reflecții car tînd să identifice socialismul cu preamărirea masinii : „**Ca în păduri un gater nimica mai scump nu mi-î**”. Pe de altă parte, poetul pare atît de fericit de a fi descoperit o modalitate compozițională care-i permite să digiteze pe întrega claviatură a poeziei universale, încît simți că esențialul în poemul său sînt tocmai numeroasele balade și cantone calificate de comentor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului. Pentru că, pe de o parte, ceea ce ar fi să fie „**Cîntarea României**” socialiste are în poem o existență pe alocuri declamatorie, și dacă lauda e mai iscusită decît la mull poezii de acum zece sau cincisprezece ani, prîncipale care o sfîrșesc nu apar mai nuanțate mai adînc omenesci, mai autentice diversificate. Înțînînt și aici destule motivări greu credibile și, pe deasupra, un desuet er tehnicit favorit de binecunoscute reflecții car tînd să identifice socialismul cu preamărirea masinii : „**Ca în păduri un gater nimica mai scump nu mi-î**”. Pe de altă parte, poetul pare atît de fericit de a fi descoperit o modalitate compozițională care-i permite să digiteze pe întrega claviatură a poeziei universale, încît simți că esențialul în poemul său sînt tocmai numeroasele balade și cantone calificate de comentor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului.

Pe de altă parte, poetul pare atît de fericit de a fi descoperit o modalitate compozițională care-i permite să digiteze pe întrega claviatură a poeziei universale, încît simți că esențialul în poemul său sînt tocmai numeroasele balade și cantone calificate de comentor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului. Pentru că, pe de o parte, ceea ce ar fi să fie „**Cîntarea României**” socialiste are în poem o existență pe alocuri declamatorie, și dacă lauda e mai iscusită decît la mull poezii de acum zece sau cincisprezece ani, prîncipale care o sfîrșesc nu apar mai nuanțate mai adînc omenesci, mai autentice diversificate. Înțînînt și aici destule motivări greu credibile și, pe deasupra, un desuet er tehnicit favorit de binecunoscute reflecții car tînd să identifice socialismul cu preamărirea masinii : „**Ca în păduri un gater nimica mai scump nu mi-î**”. Pe de altă parte, poetul pare atît de fericit de a fi descoperit o modalitate compozițională care-i permite să digiteze pe întrega claviatură a poeziei universale, încît simți că esențialul în poemul său sînt tocmai numeroasele balade și cantone calificate de comentor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului.

Pe de altă parte, poetul pare atît de fericit de a fi descoperit o modalitate compozițională care-i permite să digiteze pe întrega claviatură a poeziei universale, încît simți că esențialul în poemul său sînt tocmai numeroasele balade și cantone calificate de comentor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului. Pentru că, pe de o parte, ceea ce ar fi să fie „**Cîntarea României**” socialiste are în poem o existență pe alocuri declamatorie, și dacă lauda e mai iscusită decît la mull poezii de acum zece sau cincisprezece ani, prîncipale care o sfîrșesc nu apar mai nuanțate mai adînc omenesci, mai autentice diversificate. Înțînînt și aici destule motivări greu credibile și, pe deasupra, un desuet er tehnicit favorit de binecunoscute reflecții car tînd să identifice socialismul cu preamărirea masinii : „**Ca în păduri un gater nimica mai scump nu mi-î**”. Pe de altă parte, poetul pare atît de fericit de a fi descoperit o modalitate compozițională care-i permite să digiteze pe întrega claviatură a poeziei universale, încît simți că esențialul în poemul său sînt tocmai numeroasele balade și cantone calificate de comentor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului.

Pe de altă parte, poetul pare atît de fericit de a fi descoperit o modalitate compozițională care-i permite să digiteze pe întrega claviatură a poeziei universale, încît simți că esențialul în poemul său sînt tocmai numeroasele balade și cantone calificate de comentor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului. Pentru că, pe de o parte, ceea ce ar fi să fie „**Cîntarea României**” socialiste are în poem o existență pe alocuri declamatorie, și dacă lauda e mai iscusită decît la mull poezii de acum zece sau cincisprezece ani, prîncipale care o sfîrșesc nu apar mai nuanțate mai adînc omenesci, mai autentice diversificate. Înțînînt și aici destule motivări greu credibile și, pe deasupra, un desuet er tehnicit favorit de binecunoscute reflecții car tînd să identifice socialismul cu preamărirea masinii : „**Ca în păduri un gater nimica mai scump nu mi-î**”. Pe de altă parte, poetul pare atît de fericit de a fi descoperit o modalitate compozițională care-i permite să digiteze pe întrega claviatură a poeziei universale, încît simți că esențialul în poemul său sînt tocmai numeroasele balade și cantone calificate de comentor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului.

Pe de altă parte, poetul pare atît de fericit de a fi descoperit o modalitate compozițională care-i permite să digiteze pe întrega claviatură a poeziei universale, încît simți că esențialul în poemul său sînt tocmai numeroasele balade și cantone calificate de comentor preferențe ? Poetul altos — line să ne-o spună — de „**senșul fără ezi răzăle**”. **Nu pot să nu alungă în vers / Spre arele contemporane**”, ar proclama al în încheierea poemului și, drept concluzie, opune „**impulsiu romantic revolut**”. **Un țimă romantic plin, acut**”. Cititorului circumspect nu-i pot scăpa însă, în toate acestea, ce puțin citeva excese de retorică, fără acoperire în realitatea mai adîncă a poemului. Pentru că, pe de o parte, ceea ce ar fi să fie „**Cîntarea României**” socialiste are în poem o existență pe alocuri declamatorie, și dacă lauda e mai iscusită decît la mull poezii de acum zece sau cincisprezece ani, prîncipale care o sfîrșesc nu apar mai nuanțate mai adînc omenesci, mai autentice diversificate. Înțînînt și aici destule motivări greu credibile și, pe deasupra, un desuet er tehnicit favorit de binecunoscute reflecții car tînd să

de la un capăt la altul al străzii

povestire de sînziana pop

A plecat între patru bărboși ciini poliști bine dresați și cu gulere ridicate. Au luat-o, și ea n-a zis nimic. Nu știu de ce n-a zis nimic. Cînd ești lacrimă cristă nu poți să pleci foarte simplu. Nu îți e indiferent cugetul bine scrobbit din dulap. Și ea nu era altceva decît mamă. O femeie mică și blînda și foarte sîracă-n noroc. Noi eram fete, zestrea morală trebuia pregătită din timp. O mamă sancta madona din marmură albă și plină de flori. Cu trecutul în noi, cu prezentul în noi, plecînd între patru bărboși.

Am rămas în mijlocul curții. Pe ușile locuinței erau sigiliu, nici nu-mi luasem rămas bun de la cîte ceva din camera mea de dormit.

Era o curte de bloc. Asfaltul pornea de la gard spre pereții clădirii, compact, lingă canalul de scurgere doar, creștea puțină iarbă. Acolo ne-am așezat și-am stat să se-nîmpe ceva. Între nouă și unsprezece ani era tot ce aveam de făcut. Lucrurile mai veneau încă din altă parte, nu ne înțeam bine pe cai, nu călăream ne înțelegînd ca pe niște pur-sînge în trap. Ar fi trebuit să ne opere cineva. Dar noi stăteam pe marginea santului de canal, cu picioarele de partea cealaltă, cu coatele pe genunchi, și palmele sub țălcii. Vedeam nisipul, iarba, pantofii cu limbă, ai ei și-ai mei, picioarele goale-n pantofi, marginea pantalonilor lungi de dac, genunchii, ai ei și-ai mei, minicile de la surduc, și vîntul de toamnă trecea peste celele lunse, o mea și-a ei, peste scărțirile roșie a ei, roșie a mea, pînă cîndul de exantematic. Două fețe-băieți așteptînd.

La nouă a ieșit primul locatar. A ieșit, ne-a văzut și s-a-nțors. A ieșit al doilea, al treilea, ne-au văzut, s-au întors. S-au dus și ne-au pîndit din ferestre. Unii fățiși, alții de după perdele. Din toate părțile ne-mpușcau priviri, dar erau pistoale de jucărie. Cetățenii cartierului de munte în care locuim aveau fantezie de apărare. Fantezie de piatră și lemn, nu infanterie pe șesuri. Nu atacau. Au scos din magazii scindurii și cuie, ciocane și clești. Au făcut garduri de ocrotire,

schele și ziduri din lemn. Turnuri de apărare creșteu în curți, cu punți de salvare și tunuri. Creneluri de greșie și bărboși înarmați. Pretutindeni scria „Interzis”. Spaima trecuse-n fap-turile noastre cîntare pe sant.

Aș fi dat iama în rochiile doamnei Bobo de la etajul întâi, croitorie de dame. În rochiile, capotele și fuste sport, bluze, taioare și bolero-uri. Să-i sperii fîptura puțină pe tocuri de opt centimetri. Să scot capul prin decol-teul unui sarafan. Să-i compromit firma, micul atelier cu clientela lux. Să afle doamnele din cartier c-am fost la ea și să-maietească. De groază. Frica se ia.

La etajul doi era pensiune. Comerț cu aer de munte, frișcă și regăteni. Desioacere lara pe două pietre, în bloc și în cartier. Douăsprezece mîdinetă cu manșete albe și ghețe de lac vindeau în curte și pe străzi. Și-urcu pe plecau șase și șase, aliniate-n țevi și cu mina la buzunar. Da. Mi-ar fi plăcut și pensiunea „Springer”, să bag degetele-n țevi și-n crema de unt, în frișcă și-n glazura glanț. Să compromit compoziția. Să stric odih-na oamenilor liniștiți și care au ce pierde.

La ultimul etaj locuia proprietarul. Ar fi dat faliment. Să-i sun la ușă, să afle toți c-am stat în casa lui. Să intru la el printre mobile florentine. Printre tablouri pe pereți și candelabre de cristal, covora Buchara și fier forj. Și tatul să fie-n zadar. Să rid printre bunuri și să le compromit.

Spre prînz pîndeau-ou obosit. Nu-și mai zîngăneau lănciile. Aerul lumega a cartofii prăjiți. S-au retras spre bucătărie, spre trufandale și neveste. Am sărit gardul și-am ieșit în drum. Cartierul era la marginea orașului, la poalele munților, așezat în pantă, săpat în stînci. Străzile erau serpentine. Le vedeai de sus și de jos, un desen fără perspectivă. Erau case peste case și curți peste curți, dintr-un copac creștea altul, din flori alte flori. Toate în sus. Așa-ți părea de departe, om peste om, peste om, o budincă simpatică de case, plante

și trecători. Și toți ne urau și doreau să plecăm.

Dar peste drum, în casa domnului Schlandt, Hans-Eckard cînta la armonium. Ne-am oprit s-ascultăm. Și tatăl său cînta la armonium, duminică, era bătrînul organist al orașului. Doamna Schlandt stătea-n rîndu-nții, cu fundă-n coc și cu mîrgele. Tinea în mînă o carte de rugăciuni, săsoaică de tipul slab, uscată, țuguată-n nos și-n unghii, cu ochii blestemînd alb-albastrul fără gene și falsă la dinți.

Hans-Eckard cînta la armonium. Fereștele erau deschise și muzica ieșea în drum, instructivă și uniformă, risîndu-se peste acoperiș.

Dar doamna Schlandt ne-a văzut. Mama familiei de geniali, albă și demnă, cu Diendel și cu cozile pe cap. A-nchis fereastra și-a tras obloanele de fier. Muzica a murit. Hans-Eckard, copilul minune cînta la patru instrumente, studia zece ore pe zi și-și construise singur obloanele de fier.

Și la spitalul militar cilivo ostași munceau de zor. Bătușeră pari în pămînt, întindeau între ei valuri de sîrmă ghimpată. Ne-au văzut dar nu s-au retras, și-au pus pe cap măști de protecție.

Am privit la fereastra unde stătea locotenentul care-mi dăduse o poză. Un domn drăguț și simpatic și cu care vorbeam adeseori.

— Ar trebui să mă iubești, îmi spusese o dată, de sus de la geam. N-are cine s-o facă, te rog.

— Te iubesc.

— Ești mică și slabă și-am să te iau de nevastă.

— Nu-i adevărat. Am zece ani.

Sînt cea mai lungă din clasă.

— Nu trebuie să fii mare. Trebuie să fii mică și să mă iubești.

— Te iubesc.

— Și eu te iubesc. Să te gîndești la mine cilva timp.

— De ce să mă gîndesc? Ne vedem în fiecare zi.

— Așa. Să te gîndești și să mă iubești. Vrei?

— Te iubesc.

Nu l-am văzut mult timp după aceea, dar l-am iubit mai departe

asa cum i-am promis. Într-o zi a apărut iar la geam, l-am văzut și l-am strigat.

— Vino jos. Vreau să te iau de bărbat. Cîț să mai aștept?

L-au scos în parc două surori, pe-un scaun cu roate. Dar m-am finit lare.

— Ce dacă? i-am spus, ce să faci cu două picioare? Tot te iubesc.

Mi-a dat o fotografie. Nu știu ce fel de cuvinte mi-a spus, mi se făcuse cald, am fugit. Poza am ars-o. Am ars fotografia și-n flăcări parcă se ridicase-n picioare.

Dar tot mai povesteam cu el. Stătea la geam, eu pe stradă, vorbeam. Uneori veneam cu bicicleta și-ntunci întîrziam mai mult, stăteam comod pe zidul de piele. El ridea, eu rideam, nu-i spusese nimic de fotografie.

Dar și la fereastra lui erau acum gratii în formă de cruce. Ne-am prins de miini amîndouă și-am coborît strada. Mergeam încet și ne era foame, și ce dacă, nu ne dădea nimeni piine, nici explicații. Sare noi creșeau garduri, zăbrele de fier, turnuri de pază, sîrmă ghimpată și lacăte-n porți. Dar pamii erau lîmpi de noapte. Treceam pe sub ei mai frumoașe, pîrul electric ne scăpăra, și ochii, atenți la-nîmplări.

Apoi am auzit zgomote, zîngănit de arme și tropot de pași. Ne-am întors. Cînduri de oameni ieșeau din curți. Veneau pe drum alergînd, explozii de gesturi, de glasuri, de prof. Dirăbia pămîntului ne urmărea, frica de ziua de miine.

Dar noi mergeam cîntînd, nimeni nu ne putea ajunge, mergeam înainte cercînd, nu știu cînd am răzbit prin haine din pumni și din coate, prin haine și prin întîmplări. Femei-urîși eram spre capătul străzii, plavane în muncă și aspre-n călcii. Am sărit în evenimente strînind armăsorii la drum, amazoane ale rezistenței. Ne-am întors și-am dat loc. Ardeau troznind foisoarele de comandă, gardurile și turnurile de apărare, schelele de lemn a cetății, lacătele grele din porți.

Treceam printre flăcări rîzînd, că-lare pe cai, la capătul străzii timpul era peste ani.

GHEORGHE ILIESCU-CĂLINEȘTI

PORTRET

SMARANDA JELESCU

drumul

Mai departe, mai departe...

Bine că nu ne speriem prea des
De mai departe.

Am luat deci tot ce era de luat,
O batistă, o carte,

Diploma mai ales să n-o uităm
Din sacoașă de drum

Mi se pare că lipsește ceva,
Îmi pare foarte rău,

Un zîmbet vechi — ce-l uitasem eu într-o
ogîndă.

Îmi pare foarte rău,
Dar am uitat și cravata de pionier,

O fi prin vreo ladă,
Și parcă încă niște sentimente

De mare puritate.

Asta este, oricum nu se poate lua tot.
Lucrurile esențiale;

O carte, diploma, conștiința cetățenească
Și pentru asigurarea unei vieți sufletești

Cît mai bogate,

Un iubit, sentimentul mării,
Și cea mai mare nenorocire întimplată

Care a ars și-a innobilat,

poem

Plecările din sentimente
cu cîmpuri și cer și tăcere...

Plecările din sentimente
Cu șuieratul trenului ca un geamăt lung

Sau ca o meditație,
Cu oamenii pe care nu-i cunoști

Și începi să vorbești despre vreme,
Despre cîmp și cer,

Oameni abia sculați din somn,
Fumînd răgușiți,

Mirosînd a pat și-a căldură
Ca și tine.

Din urmă adie privirea mamei,
Orașul de dimineață alb și trist,

Marea ascunsă, pe care e bine că n-o vezi
Cine știe ce greu ar fi altfel.

Cîmpuri goale, arse de pămînt
Cu mușcătura cerului în coastă,

M-apucă dînt-ro dată atîta dragoste
Că-mi vine să plîng în neștire,

Fără soare, în tulburea trezire a pămîntului
Nicăieri ca pe cîmpuri,

Nicăieri ca-n pustiu cu păsări
Rotindu-se mari peste liniști.

ziua cumsecade

Duminica, domnilor, e o zi plecticoasă.

Stă lipită de fereastra mea
Și mă privește fără expresie

Jalnică și neinteresantă,
Plouă de noiembrie

Și atîtea persoane respectabile
Ștau la masă,

Copiii au făcut serioase progrese
În descifrarea universului,

Ciorba e foarte gustoasă
Și cîntă Maria Tănase.

Nimănui nu-i trece prin cap
Că doina ei geme de plînsul pietrelor

Rămase uscate în seceta rîurilor...
Un bărbat și-a mai sărutat o dată amanta,

Amanta lui dulce și tristă,
Apoi își îndreptă grăbit cravata,

Oftează și se duce să fie respectabil.
După amiază e-n familie la cinematograful.

Copilul se lasă acasă,
Nu-i pedagogic.

Sigur că plouă de noiembrie,
E doar toamnă.

Or mai fi cîtiva poate,
Oameni ciudați și nelalocul lor,

Care-ntr-o zi de duminică,
Zi de familie

Fumează și-l citeș pe Prévert
Făcînd soliloquii absurde

Cu zîmbetul toamnei
Și noaptea amiezii

Aștia n-or să facă nimic în viață,
Evident.

Oricum, duminica, toată lumea e cîntită.
Azi fiecare e blind, generos,

Peste tot se face mincare
Și bărbații se simt nedrepti cu minunatele

lor soții.

Azi se repară totul,
Cîntă radioul,

Iar ploaia și ceața, și toți Prévertii din lume,
Sînt — domnilor — niște besmetici

Care n-or să facă niciodată nimic
În viață.

GH. ANCA

dincolo

În urma ariel și dincolo
de-acel bordei al soarelui,
dușman al soarelui prea iute,
în care oamenii sub frunze
și-ntră cuite reci de apă
mai coborau cu ochi acoperiți,
aproape scufundați în pleava retezată,
apoi urcau la fel fără de trepte,
dar piine își dădeau recunoscîndu-te.

Și dincolo, a moale, tropiță luncă
de foi și gize, lutul plat suind,
brațe de apă, ochii copiilor,
iar uneori chiar trupurile lor,
căci doar copii și minți se fugăresc
între prima casă și a doua.

în casa...

În casa mare din piatră caldă,
nu pentru fresce o să mă chemi
ci pentru viața mea simplă.
Vinul tău și lăutari boemi.

Timpuriu amețit calcă-ntră mese
capitul știutor pe nunta de demult
și i se desțerecă trupul, întii paloarea
cernută paharelor pe fund.

Arbori bătrîni crescură și muriră,
rîpi mai bătrîne — frunzele lor.
Cărămida-n țipar, de țigani și olteni
uscată și arsă, zidită în var stîns
stă nemîșcată sub acoperișul casei...

Prima casă a pămîntului aceasta —
sarea și dulcele-n cumpăna
genelor și zidurilor atinse de pomi...

smeura

Au deschis porți scăzute și frumoașă era
lumina dealului. S-au dus.

Bună ziua ficăruia și umbrelor puține,
Cădea o pată de munte, căutau de cîtă
vreme?

Coșurile s-au umplut, trenurile așteptau,
Ne întorcem, ne întorcem,
Frumoașă era lumina dealului...

filmul, limbaj științific

(Urmare din pag. 1)

Desigur, adaugă documentul citat, cercetările trebuie să se dezvolte pe întregul front al științei, inclusiv în domeniile științelor sociale, umanistice, dar eforturile principale vor trebui concentrate spre direcțiile de unde putem obține maximum de rezultate în asigurarea progresului țării noastre. Una din sarcinile fundamentale ale Consiliului National nou creat va fi aplicarea acestei prioritați în domeniul științelor.

În acest domeniu, cineștii noștri au demonstrat, cu o serie de lucrări prestigioase, importanța limbajului cinematografic. Unele dintre aceste filme au fost realizate la comanda unor departamente și organizații ca Ministerul Învățămîntului, Consiliul Superior al Agriculturii, Ministerul Economiei Forestiere, Institutul de Igienă, Ministerul Transporturilor, Ministerul Chimiei, al Petrolului, Ministerul Industriei Construcțiilor, Comitetul de Stat al Apelor, Direcția generală pentru metrologie și o serie de institute cunoscute, ale căror cereri, justificate, depășesc în permanență posibilitățile Studioului nostru specializat care are de îndeplinit și planul său propriu de producție. Multe filme intră, bineînțeles, în categoria acestora din urmă, care pe lângă realizarea tematicii propuse, poartă amprenta personalității realizatorilor lor, preocupăți să îmbine, cît mai armonios, partea științifică a creației lor cu expresia ei artistică.

În palmaresul acestora intră pelicule de seamă, uneori mici capodopere ale genului, în care talentul regizorului și pasiunea lui de cercetător au condus nu numai la obținerea unor filme frumoase și convingătoare despre anumite aspecte ale vieții în perpetuă mișcare, dar și la elemente remarcabile, uneori excepționale, de cunoaștere, și cercetare științifică a naturii, ca în *Printre pelicanii*, de I. Bostan, laureat al citorva premii internaționale, sau *Plante acvatice* unde ni se oferă spectacolul unic în lume al reproducerei Valisneriei (plantă cu flori masculine și feminine), sau alt film, în care nașterea puiului de Hippocampus moscul și surprînsă pentru prima oară pe o peliculară color, sau un altul care urmărește fenomenul biologic al nutriției unor plante carnivore din flora română, ori filmul lui Moscu, asistat de un colectiv de operatori, despre eclipsa totală de soare din 1961, în

care, filmat din avion la o altitudine de 10.000 m., apare fenomenul rar și sim al spectacolului — fulger, ce se ivește și dispare în secunda ieșirii astrului din eclipsă (specialiștii străini veniți să studieze fenomenul ceresc s-au bătut atunci să obțină cîteva fotografii din filmul nostru) și multe altele.

Dat fiind că, la volumul producției sale normale, Studioul „Al. Sahia” dispune de o aparatură modernă de bună calitate, ar fi indicat ca, în viitorul apropiat, colaborarea dintre specialiștii studioului (ingineri, regi-zori, operatori, montajeri, și cercetători de la diferite institute științifice, cu sau fără utilaj propriu) să se dezvolte mai organizat, în vederea realizării unor filme cu caracter științific mai pronunțat și cu o direcție mai certă.

Înfăptuirea unui plan de amploare în această direcție cere însă o altă organizare decît aceea la care cîmpul azi producția noastră de scurtmetraje profilată, cu precădere, pe filmul documentar. Din păcate, legislația actuală nu face o separație de principiu între aceste două genuri. Se ridică, prin urmare, cu deosebită acuitate, problema construcției și utilizării adecvate a Studioului de Filme Științifice, pe care cineștii noștri și colaboratorii lor îl doresc și-l așteaptă de mai multă vreme și în care peliculara de 16 mm și de 8 mm, tratată și folosită în condiții optime, să le dea deplină satisfacție, în aprofundarea și popularizarea fenomenelor care îi pasionează, în contribuția lor efectivă la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică din țara noastră.

Peste puțină vreme, precum microscopul medicului, rigla de calcul a inginerului și stiloul scriitorului, filmul operativ va deveni un instrument de lucru obișnuit, ieftin și eficient, în munca oricărui om de știință, din orice domeniu de activitate. Pînă atunci ar fi nespus de util ca în planul de muncă al Consiliului National al Cercetării Științifice să se introducă o măsură prin care limbajul științific al filmului să se poată pronunța cu toată puterea de care este capabil, căci, așa cum observa marele Descartes: *ce n'est pas assez d'avoir l'esprit bon, mais le principal est de l'appliquer bien*. Părintele cartezienilor considera aceasta o simplă chestiune de melo-dia. Ca și noi.

casa

Casa mea e cãruntã și cãlcatã de lunã — în fiecare noapte luna topãie cu baletul galben în casa mea cãruntã și fãrã domiciliu. Mã furizez prin ziduri seara și dimineața cu nãluci blinde în miini și tãlpi de hirtie, ca sã nu-mi inãbuș visul ațipit sub coapsele galbene de lunã. O roade timpul și ea cãntã în baletul lunii — cum sã stau în ea cãnd e peste tot? Cãnd învelește cãlătorul cu isprãvi legendare și prin odãi cresc aștri ?

DAMIAN URECHE

pacea

mirãrilor

Ne desfrunzim și-nmugurim din nou Și secerãm cuvinte de pe limbã ; În spațiu dintre voce și ecou Numai culoarea anilor se schimbã.

Pocnește sinul stelelor de dor, Pe fruntea lumii mai sporesc o cutã, Pãdurile ce încã n-au izvor Beau cerbi roșcați și iernile se mutã

E cite-un fluier obosit de drum Și-un soc mai finãr strãnge doina-n minã, Adãugând un titlu și-un volum Bibliotecii noastre de țãrinã.

Fatã de pãstrãvi, care-noatã-n sus, Poate pescarii au mai multã milã, Mai am un vers ce nu se lasã pus În hoatele țipare de argilã.

AL BARNÀ

adormita fãntinã

Dormi, maternã fãntinã, cumpãna ție ingenuciatã-n apus. Apele tale visau mãrile și de dor șapte izvoare din tine s-au smuls.

O, și cãt de arar se-nfãltesc, setea le freamãtã-n unde, în van ard cãtre tine ades — pãmîntul te-o secat ori te-ascunde ?

Între ierbi sunã un semn de cruce alintat de ploii și de soare, Șante izvoare viseazã-n fãntinã și marea tresare-n izvoare.

dreptul la pãdure

Plopii curg în sus pe lingã noi Rupti din vânt și adunați din ploii

Primãveri cãnd vin și veri de trec Ei cu frunza-n dungã le petrec

Parcã pling uitați de nu știu care Salcie-aplecatã-n depãrtare

Ori clipeasc a urã și-o necaz, Umbra lor nu-ndeamnã la popas

Pãsãri mindre-n glasuri si culori Nu li șe ascund la subțiori

Poame n-au, copiii sã le ture Parcã n-au nici dreptul la pãdure..

parabolã de noapte

povestire de constantin gheorghiu

Fusese o zi caldã și plicticoasã și la sãrșitul ei, Hodos, constructorul, rãsufliã usurat și le spuse inspectorilor care recepționaserã blocul cã nu observase destule imperfecțiuni de finisare — așa cã existența lor în societate se dovedea cam precarã, dacã nu chiar fãrã rost. Dar el va repara totul, singur — un crîmpei de constiință i-a mai rãmas și lui, deși are de-a face cu asemenea oameni. Inspectorii se privirã o clipã între ei, amuzați, apoi pe Hodos. Acesta, transpirat tot, îi fixã rãzbuinãtor, și inspectorii izbucnirã în ris și plecarã. Iar el înțelese din gesturile lor cam aceste vorbe : „Mai ușor, constructorule, existã o regulã în toate, și noi sîntem regula. Ne vom mai întîlni, și cît de curînd, pînã atunci fii vesel și odihnește-te !”

Cînd nu-i mai vãzu, Hodos simți, în sãrșit, cã acest bloc-turn îl ridicase el. Era obosit, ar fi dorit sã se odihneascã o noapte întreagã, sau mai degrabã sã colinde orașul cu Lelia, sau sã doarmã cu ea, și dimineața, în zori, s-o scoale și sã discute verzi și uscate, orice. Îi veni în minte gîndul cã o tine ca pe o metresã, de trei ani venea dupã dînsul peste tot, fãrã sã-i cearã nimic. Poate cã nici el nu îndrãznește, poate nici ea. Și poate cã nu avuseserã timp sã se gîndeascã la asta... În prezența ei nu se pricepea cum sã aducã vorba, încropi acum cîteva fraze de început, dar renunță repede. Îi era teamã sã nu strice totul.

Se însera, ultimele grupuri de lucrãtori se îndreptau spre mașinile care făceau cursa de oraș. Dupã blocul-turn, o mașinã continua sã ducã. Pãmîntul trepida sub ea parcã și aerul se mișca, fugind în suluri apoase și risipindu-se, încet, deasupra spațiilor verzi. Hodos cobora scãrile lezã-nãdu-se, încã plictisit, de ziua aceea lungã, administrativã. În asemenea zile nimic nu se poate întîmpla, decît doar moartea constructorului. Dacã mai tinea o orã expediția acelor trei vikingi... „Își scoase capul pe geam și-i făcu semn lucrãtorului sã înceteze. Cãutã o gurã de apã, se spãlã și ieși în șosea. Era cam prea înalt pentru umerii lui înguști, astfel cã se obișnuise sã meargã aplecat de spate încã din școalã, gîndind cã oamenii nu le place sã fie priviți de sus. „Adevãrat Turnul-Babel, își zise, privind grupurile peșterii din șosea. Oamenii de toate soiurile, de peste tot...” Un tînãr se oprise lingã el. Învințea o traistã în minã, fãrãneascã, murdarã de gaz și vopsea, dar purta pantalonii strîmți, în carouri cafenii și galbene, fãrã manșetã.

— Te-ai culcat cu cãmașa pe tine, Neamtu, parcã ești scos din sac.

Tînãrul mușca dintr-un măr, rîzînd, și-și legãna traista, mișcîndu-se și el de pe un picior pe altul.

— Peste trei zile plecãm la Dunãre, spuse Hodos. Construim un oraș întreg, e o treabã serioasã acolo

— Pãii da.

Tãceau și priveau blocurile. De-a lungul șoselei, conductele largi, izolate în rosu, rãmãseserã încã neaportate.

— Mi-a nãscut nevasta... vorbi Neamtu încet, încruntîndu-se.

— Sã fie cu noroc. Nu-mi închipuim, se mirã Hodos, ești prea tînãr.

— Da... Si mîine de dimineață plec. Mã gîndeam sã plec la noapte. Am un personal pe la douã.

— Plecãz, nu te ține nimeni. Voi aștia de la țãrã veniți și plecați cînd vreți. N-aveți nici un Dumnezeu !

— Mi-a fãcut un bãiat... L-a fãcut la șapte luni, nu știu ce-o leși din el. O fi vreo strãpînitã, acolo... Eu ziceam cã mai are douã luni.

— Si atunci tot al fi plecat. Nici nu mi-ai spus !

— M-am mai gîndit și eu... Acuma am venit sã vã zic noroc.

Hodos îl vãzu îngrijorat și se mai întrebã. Îi întinse mîna și-i spuse cã fetițã nãscutã la șapte luni sînt luti ca oltenii și destepți foc. Neamtu nu rise, încerca sã spunã ceva și nu știa de unde s-o ia, poate cã nici lui nu-i erau clare gîndurile.

— Unii vin și rãmîn aici cu anii. Eu nu pot. Trebuie sã mã duc la cîmp, fiecare cu ale lui. Mai ales acuma... Da' poate vin în larnã duã dumnea voastrã. La Dunãre, sau unde vã duceți larnã e altceva.

— Tãriu, Neamtule, cine știe dacã mã mai așeseși. Hai, acuma, grãbește-te, sã nu-ți la uitat locul. Tînãrã nevastă, rise Hodos. Atunci al sã blestemã santierul, așa faceți toi.

— Ehe! La mine nu se prinde, se strimbã Neamtu. O dau cu capu de fininã ! Și plecã, învințindu-și traista și fluterînd.

— Veniți și plecați ca pãsãrile ! îi strigã Hodos din urmã, scribit.

Celãlalt îl auzi și se opri.

— Ca pãsãrile, tovarãșe Inginer. Ce, nu-i frumos sã zbori ca pãsãrile ? Și doamna tot așa zice... Rîdea, se vedea cã-i plãcuse vorba lui Hodos.

— Sã vã ia dracu pe toi ! îi strigã iar Hodos și se sprijini de o bornã, în marginea șoselei.

Blocurile, seara, trãiau altfel, fãrã amãntul construcției pe care-l descoperã ochiului lumina zilei, cu o respirație a lor proprie, puternicã și tãinicã totodatã, mãsurînd spațiile liniștite dintre pãmînt și cer. Hodos privise și așesã cvartalul abia terminat și purtase discuții nesfîrșite cu arhitectul și meșterii. Arhitectul, un mehedintean colțos, pripișat de mic tomnai pe la lași, îi replicase repede cã n-are simțul relațiilor spațiale, cã are o concepție rudimentarã asupra simetriei, cã nu are cutare și cutare lucru. (Reușise sã-i adune, fãrã prea mult efort, o colecție impresionantã de defecte). Urmãrã apoi niște raporturi neașteptate între diversele arte și arhitecturã — inclusiv între arhitecturã și muzicã — la care Hodos nu mai gãsise argumente rezonabile. Aruncase cu var uscat în el și se jurase în gînd sã mai punã mina pe niște tratate. „Frumoasã discuție, constructorule, n-ai ce zice ! Te-a dat așta gata din trei vorbe ! Un ghilotin perfect, pregãtit de un gîde brutal și terminat elegant, cu mãnuși albe. Asta-i !”

Blocul-turn, terminat, printr-o terasã elipsoidalã, pãrea cã se însurubeazã în aer. Avea parcã o mișcare circularã de jos, de la bazã. Hodos încerca sã-l izoleze de restul blocurilor întinse pe baze mari, dreptunghiulare — numai așã îl putea admira. Pãrãluță fugise de simetria clasicã și adusesse turnul spre stînga cvartalului și mai în față, dar îl rãpise astfel perspectiva. Hodos privise turnul de zeci de ori, îl privea și acum, din poziții diferite, sentimentul de nemulțumire însã nu-l pãrãsi.

Turnul era înconjurat de spații verzi, mãrginite de drumuri înguste, asfaltate, în linii curbe și unghieri neregulate, dar Hodos îl simțea fãrã personalitate și trist ca o ființă vie. Ieri umblesc tot tirgul prin anticariate și gãsise douã tratate de urbanisticã pe care era hotãrît sã le devore. „La dracu, și-o fi avînd și asimetria asta rostul ei !” Cãutã sã uite, îl injurã în gînd pe Neamtu pentru nestatornicia lui și se urni spre orãș.

— Tinea sub braț un urs brun, agãtat de o cracã. Colindase magazinele și gãsise, în sãrșit, dulceață de prune verzi. „Peste o sãptãmînã plecãm la Dunãre, îi spusese Leliei. Ar cam trebui sã ne pregãtim.” „Știu, o sã încep sã strîng. Mai greu e cu cãrțile. Dacã m-ai ajutat și tu...” „Mai prindem cîteva bãi calde la Dunãre. Pregãtește-te de nostalgii, Lelia. Seara te plimb cu barca și dumnicia te duc în Ada-Kaleh. Oamenii sînt la început bãnuitori acolo, dar apoi devin prietenoși. Sã nu uit sã-ți arãt în gemie un covor neobișnuit, lucrat manual în vreo doisprezece ani. Dacã l-om mai gãsi acolo.”

„Uite cîte cãrți, se mirã Lelia, n-are rost sã le mai purtãm de colo-colo. Noi... ca berzele — rîdea ea — ca berzele...”

Intoldeauna, în preajma plecãrilor, Hodos își amintea cu neliniște primele lor zile. Nu-și poate explica de ce, o fi o bizarerie a lui sau pur și simplu toama de necunoscut. Unii spun cã oamenii aparent simpli au o laturã a lor ascunsã, care izbucnește cînd nu te gîndești, ilogic și violent. El nu se simțea de loc bizar, dar fiecare plecare îl neliniștea. Lelia rîdea de el, asculta muzicã de jazz și împacheta.

— Ai multã rãbdare, Lelia, nici o femeie n-ar sta cu mine.

— Numai eu, Hodos...

— Uneori mã simt vinovat față de tine, dar nu mã pricep ce sã-ți spun. Sînt cam nãring, uite-mã, și-și măsura înãlțimea. — Asta cam așa e, rîdea ea.

Hodos gîndește cã șesul îl face bine. Întînderea este și ea un spațiu, un spațiu culcat. Îți oferã perspectivã, poți construi imaginativ în toate sensurile. Acum cîtiva ani lucrase prin pãrțile Severinului și poate s-ar fi oprit acolo dacã nu s-ar fi întîmplat un accident. Dar atunci n-ar mai fi întîmplat-o pe Lelia. Adicã ar fi trãit oricum, își spuse, și se opri la un magazin.

— O sticlã de vin dulce, un Muscat, ceru el, așezîndu-și ursul sub braț.

Achitã și se grãbi sã iasã, era o vinzoleã obositoare în magazin. Dar el vor fi departe peste trei zile. Vor sta acolo poate un an, pe urmã vor reveni în orașul lor și se vor statornici. Lelia nu-i vorbise niciodatã de asta, spunea cã-i place sã vinture lumea, peisajele noi o incîntau și-i dădeau exuberanță.

— Așa mã primenesc mereu și uit cã-s mai bãtrînã ca tine cu trei ani. Poate într-o zi mã vei pãrãsi, Hodos. O sã-ți amintesc subit cã sînt mai mare ca tine... Nu ne mai potrivim, Lelia, gîndește-te și tu, îl înghina ea. Fii rezonabilã, Lelia, ce naiba !

El stînese lumina și multã vreme, jos, zgomotul orașului pierise. Apoi începuserã iar sã hurie tramvaiile, Hodos aprinse veioza și Lelia sãrise din pat și puse în picup cîntecule țigãnești ale lui Sarasate : „Numai o datã, Hodos...” Se învințea în jurul picupului, goalã, cãutînd plãcile, și melodia aducea parcã alte vibrații, mereu altele, nedescoperite încã.

— Hei, Lelia, strigã Hodos din ușa. Lelia ! Tã-am adus un urs, vino aici... Auzi pãcînitul picupului, muzicã încetã și se făcu liniște. Pune-l pe Sarasate al tãu și vino sã-ți iei ursul. E agãtat de o cracã, dihania !

— Deschise ușa și rãmase în prag. Lelia, la masã, zimbea stingheritã. Strînse plãcile, încet, citîndu-le pe fiecare în parte, apoi se ridicã.

— Pune pachetele jos... spuse.

El le așezã pe masã, într-un colț.

— E prea tãriu, Hodos... și el nu pricepu la ce se referea dînsa. Nu-l mai vãzuse pe bãrbațul care stãtea la masã cu ea. Pãrea bine fãcut, cam roșcovan și cu pãrul albit la temple. — E prea tãriu, Hodos... și Hodos se întrebã ce e prea tãriu. Eu o sã rãmîn aici, nu mai plec cu tine... M-am sãturat !

— Evident, spuse roșcovanul, fãrã sã-i miște buzele, ca și cînd lucrurile ar fi fost stabilite astfel încã de la facerea lumii.

— Înțeleg, spuse și Hodos, deși nu pricepea nimic. Îi privea pe amîndoi și încerca sã-și amintescã unde-l mai vãzuse pe roșcovan. Poate într-un restaurant, în restaurantul gãrii, sau pe peron. Dar cum putea sã-l vadã printre sutele de cãlãtori, deși nu-l cunoștea, și sã-i reținã figura ?

— N-are nici o importanță, zise Lelia, ghicindu-i gîndurile. — „Ce nu are importanță ?” se întrebã Hodos. — Ieri înțicãș mai fi renunțat, poate, dacã ai fi venit acasã. Astãzi însã...

Hodos privea în jur, camera i se pãrea schimbatã, parcã erau mai multe lucruri și spațiu din mijloc se strîmtase.

— N-are nici o importanță, o auzea, nici o importanță, Hodos...

El ieși în antreu și, din obișnuiță, stînese lumina. Se întoarce, o aprinse și Lelia veni dupã el.

— M-ai fi zidit și pe mine în casele tale, Hodos. Noaptea întregi am numãrat stelele, singurã. Le știu pe dinafar pe toate...

— Bine... vorbi el, în sãrșit. Sã-mi trimiți mine cãrțile... La Cosma...

Lelia dădu din cap cã o sã aibã grijã de asta. El coborî, și cînd ajunse în capul scãrilor o auzi spunîndu-i „Noapte bunã, Hodos”

— V-am pregãtit și festinul ! Grãbește-te, Lelia...

În stradã, pe perdeaua subțire vãzu umbra Leliei subînțindu-se și ridicîndu-și brațele în lãturi. Izbucni o muzicã zgomotoasã, tãiatã brusc, și Hodos și-o închipui goalã, întinzînd lingã masa ovalã, rezematã cu un cot de ea, pîndind mișcãrile acului...

Se închipui vorbind tare și se uitã în jur. Era singur.

Oculi strãzile aglomerate și intrã într-un birt oarecare. Bãu trei coniacuri unul dupã altul, repede, sub privirile mirate ale ospãtarului. Simțea cã-i este foarte cald, toatã povestea asta i se pãrea o glumã proasãtã. Se gîndi sã se ducã în noaptea asta la inginerul Cosma, care construia noua piatã a orașului, dar se închipui dezbrãcat și pus la un aparat de raze Röntgen de toatã familia acului. În asemenea împrejurãri oamenii citesc în tine usor și încearcã sã te consoleze, bunãtatea unora se amestecã cu indiscreția și poate cu satisfacția ascunsã cã nu sînt ei înșiși eroii stupidei întîmplãri. „Întot-

deauna mi-au scãpat lucrurile împotlanțe” gîndi și fãrã voie îi veni în minã staturã lui adusã de spate, pe care o uitate de mult. Oculi un chefulu, care îi proprișe în față, cerîndu-i un foc, și trecîntro stradã dornicã. Cãutase num strãzi necunoscute, dar se vãzu decãnd în fața blocurilor lui. Fugi cu ochii i ele și nu se mirã cã ajunsesse acolo.

— Intunecate, balcoanele pãreau mstrimite și mai adinci. Paznicul ieșise d gheretã și-și striga cînele :

— Vino aici, potaie împuțat ! Tã s-a fcut de hingheri !

— Apoi dispãrã în gheretã și începu zdroncãne și sã batã niste cutie în scãi duri. Hodos o vedea pe Lelia în cap scãrii, în bluza ei albã, decoltatã, cãzu pe un umãr. Și-i spunea „Noapte bun Hodos” ca și cînd s-ar fi despãrtit do pentru o zi.

— Numai cu pielea trãiești, Lelia, broaștele...

Oculi ghereta paznicului, trecu de dreptul prin spațiile verzi și urcã în tur „O sã rãmîn aici pînã se face ziuã...” I etajul nouã o camerã rãmãsesse deschisã nu fusese încã sigilatã. Își tinea acc hainele de lucru vopșitorii. Putea sã i miezul nopții, habar n-avea, sau o mai fost doar o orã pînã la ziuã... Coridor era acoperit cu linoleum, Hodos nu-și azea pașii, dar parcã ieșeau din pereții propria ecouri repetate. Rîdea cineva, femeie era, desigur. În camera nesigila se auzeau șoapte înãbușite, o clipã scînte un chibrit și se făcu liniște.

— Cine sîntei ? Împinse ușa, dar e închisã. Eu sînt constructorul ! Ce nai cãuțat ai ?

În camerã trosnirã niste scînduri.

— Poartã-te mai civilizet, vorbi femeie și nu mai împinge în ușa. Nu vezi cã închisã ? Constructorul... a fost. Acum i mai e nici un constructor, asta-i came noastrã.

— N-aveai voie sã intrai așa ! Încã s-a dat în primire blocul !

— Mîine ne mutãm. Am venit din noa tea asta ca sã nu ne ia cineva apart mentul.

Șoptirã încet, între ei, apoi vorbi bã batul. Avea o voce groasã, puțin gîjliã.

— Acuma lãșãi-ne sã dormim. De c zile ne-am cãștorit și încã n-am dorm o noapte împreunã !

— Si ați venit aici sã dormiți pe scã duri !

Femeia chicoti, Hodos plecã și în dre tu unei ferestre se opri și privi cerul. E aproape negru, și stelele, mici, abia gãsii, ca niște puncte. Cei doi trebuie fie tineri, acuma se iubesc... Noaptea a o sã le rãmînã poate numai ea singu cu adevãrat...

Începurã sã ducã buldozerele, pe șea trecea un grup de autocamioane cu v și niște lãzi fãrã rost, le arunca de sus cînele hãmãlia la el și se repezea sã apu din zor lãzile.

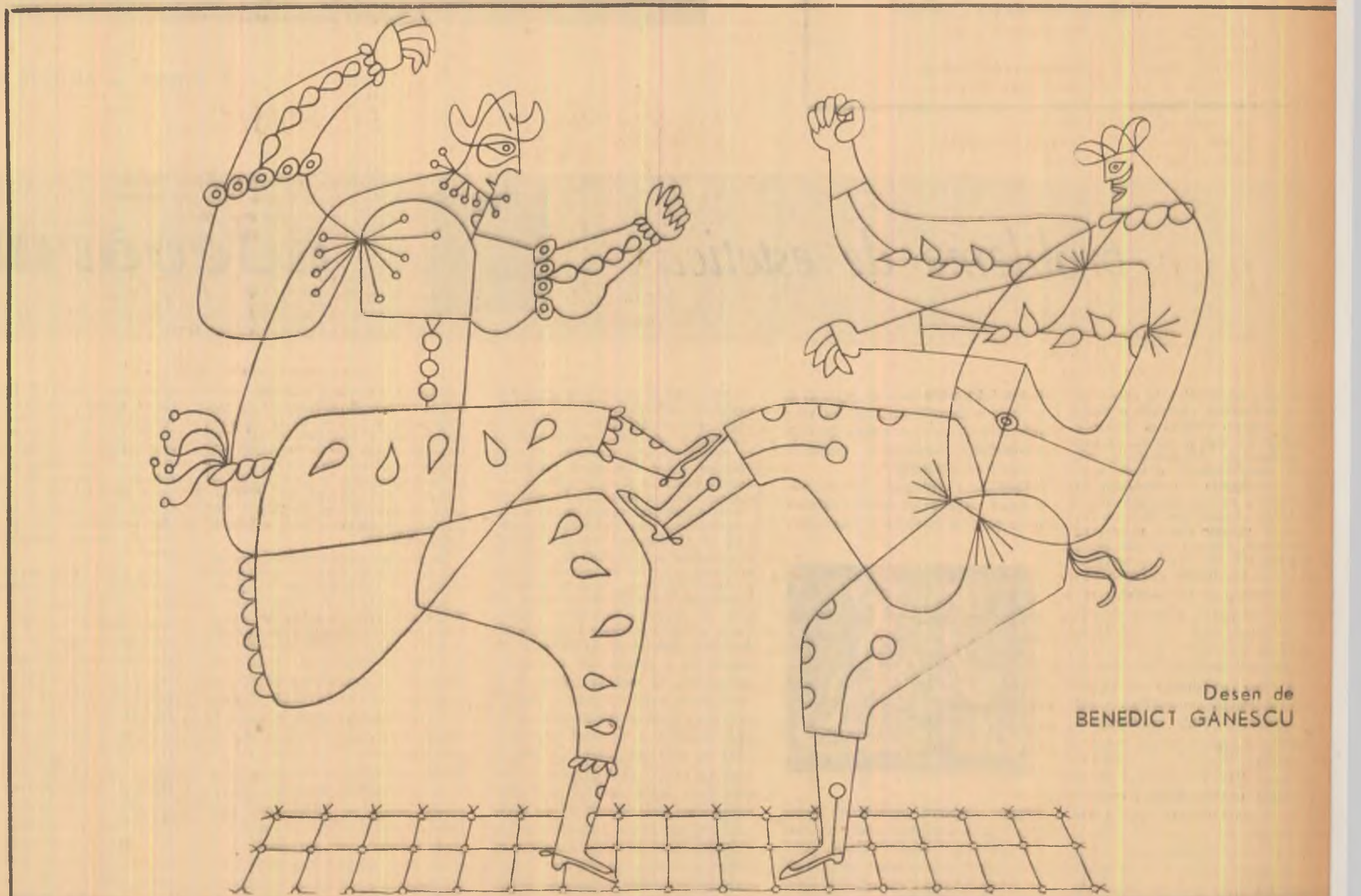
Hodos se lãșã de iarbã. Se trezi num rînd etajele turnului și cînd ajunse la nouãlea, îi vãzu pe cei doi tineri în b con. Se ridicã, tinerii îi zãriserã și-i f ceau semne cu mina — erau niște copila dri obia. Tinerii începu sã se miște cu mai spre centru, și apoi fugi spre func cvartalului, așa cum îl vãzuse Hodos i toldeaua în închipuirea lui. Tot n-ai vut dreptate. Pãrãluță... Uite... Si a reau în toate balcoanele tineri hirjoni du-se, și fugeau o datã cu turnul... C boarã schelele, Hodos — îi spunea Le — nu mã mai ține aici. Au venit umbi le reci ale nopții, auzi-le filfittul... Pãs de-ntuneric, plîng pe mortar, și tipã... pi cã mã-nfiorã... Hai, du-te, eu întind m nile și cu-mi dau drumul și tu mã prînz Nu te-ntrista, Hodos... Noi ca berzele... berzele...”

— Și trecu mîna peste frunte și se gîf ce-ar putea lua cu el la plecare. Dar nu mai amintã de Ada-Kaleh. Se îndrept spre cabina paznicului și se așezã pe ladã.

— Sã trãiți, mormãi bãtrînul. Mars, vãrã, ce te bagi în sufletul meu ! Îi lovi piciorul și cînele fugi, schelãlãnd. A mãnãncã mincarea de pomanã, toatã noa tea lãtrã la lunã !

— Ar trebui ridicãte mormanele ast de pãmînt, spuse Hodos obosit. Dacã i ploile. Apoi îl întrebã pe bãtrîn cît ceasul și aflã cã era dimineață.

27 decembrie, 1965.

Desen de BENEDICT GANESCU

francis ponge și poezia obiectului

FRIEDRICH HÖLDERLIN

cîntec de ursită

In ceruri, scădate-n lumină
Trăiți pe-un lut primitor, fericite genii!
Strălucitoare sfere divine
Abia vă ating
Ca mina artei
Coardele sfinte.

Ca pruncul ce doarme fără de griji
Așa viețuiesc și divini.
Spiritul în înflorește
De-a pururi,
Neprihănit păstrat
Ca-ntr-un mușor sub frunză
Iar ochii ferice
Privesc în tăcută
Eternă lumină.

Nouă, însă, ni-i dat
Să nu găsim niciunde-adăpost.
Se sting și pier
Orbește
Oamenii plini de patimi
De la un ceas la altul
Ca apa izbită
Din stîncă în stîncă
De ani, în neant.

Traducere de MARIA CIMPEAN

Cînd, în 1942, apărea volumul *Le parti pris des choses*, autorul lui avea 43 de ani și era aproape necunoscut. O plachetă publicată cu 16 ani mai înainte trecuse neobservată, ca și rarele colaborări la *Nouvelles revues françaises*, *Commerce* sau *Europe*; cunoștea grupul poezilor suprarealiști fără a adera la estetica lor și participase la acțiuni sindicale. O viață discretă, trudnică, ascunde un larg proces de elaborare poetică. Volumul apărut în plin război este urmat de altele (*Poemes*, 1949; *La rage de l'expression*, 1952 și o ediție completă *Le grand Recueil*, 1961), puține, dar suficiente pentru a constitui o glorie literară.

Prima abordare a poeziei lui Ponge este dezamăgitoare, cititorul, mirat, suspectează pagina de banalitate. O lectură atentă însă, degajează poezia, ascunsă și discretă ca și viața poetului.

Poemele sînt dedicate obiectelor din natură, minerale, vegetale ori animale, alese printre cele mai modeste, am zice chiar prozaice. Poemul încearcă o descriere-definiție a obiectului însă într-un chip cu totul inedit, fără fervoarea plastică a parnasienilor interesați de altfel mai mult de obiectele de artă decît de cele naturale, și fără intenția mărturisit vizionară a simbolistilor, doritori a pătrunde prin forța obiectelor terestre în zona secretă a armoniei lumii. În numeroase articole programatice, Ponge își explică poezia ca o *reînnoire* a omului la obiectele uitate prin contactul cotidian cu ele. Această piatră, această garoaafă, melcul de colo și cerul de deasupra, dispar în penumbră căci privirile noastre obsesive trec peste ele fără să le vadă. Brusca, ceva „agată” privirea și obiectul renaște în fața noastră. Universul capătă consistență, materia ținește triumfătoare în formele pină atunci vine, lumea trăiește pentru noi. Această repopulare a lumii cu obiecte este, după Ponge, scopul poeziei. A reface legătura vie și continuă om-obiect, este posibil printr-o primă etapă a concentrării poetului asupra obiectului, izolat de ambianța inconjurătoare. În tăcerea care se lasă, primordială, parcă înainte de apariția omului, obiectele vorbesc. Poemul prinde atunci imaginea lumii văzute de acesta, relațiile lor cu obiectele din jur. Clipa de vrajă se rupe curînd, poetul este un om și nu poate evita ca perspectiva sa, umană, să se interfezeze cu cea precedentă. „Nu numai obiectele vorbesc între ele ci și oamenii vorbesc despre obiecte: nu putem ieși în nici un chip din om”.

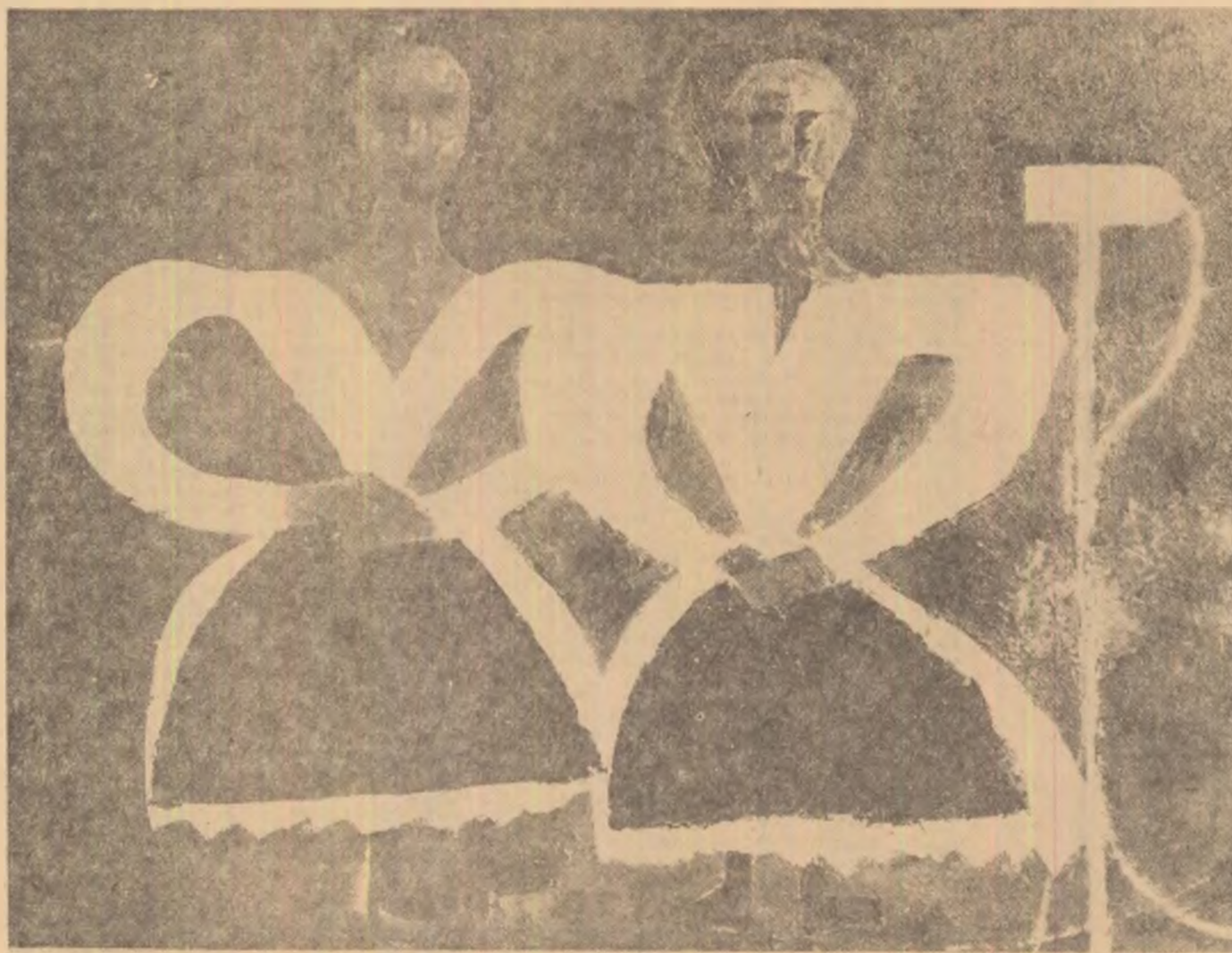
Bucuria redescoperirii lucrurilor se însoțește cu impresia că se revizitează un spațiu cunoscut. Procesul acesta, unic presupune o permanentă analiză și sinteză a obiectului. Sartre, scriind despre Ponge în primul volum din *Situations*, observa că poemul devine altfel „o sinteză permanent evanescentă de unitate organică și dispersiune anorganică”. Într-adevăr, Francis Ponge tratează recreerea obiectelor din cit mai multe unghiuri posibile, fără a recurge, la suprapunerea de planuri proprie cubismului. Diversitatea se datorește aici nesfîrșitelor asociații pe care imaginea obiectului le trezește în mintea noastră. Pana poetului reface toate vulturile pe care o piatră zvirliță în apa conștiinței le

trasează la suprafață dar și în adîncimile insondabile. Poemele se desfășoară de aceea prin largi enumerații care amintesc oarecum caligramele lui Apollinaire dar nu și juxtapunerile de imagini, atesea incongruente ale suprarealiștilor. De altfel Ponge se deosebește de aceștia din urmă și prin precizia riguroasă a notațiilor. Cîntecul cu prejudecata cititorului mediu, pentru care poezia înseamnă „figuri de stil”, paginile lui Francis Ponge nu spun nimic. El evită sistematic stilizarea expresiei și încearcă tot timpul delimitarea obiectelor în spațiul poetic printr-un lexic simplu, fără ambiguități și sugestii de subtext, apelînd adesea, fără sfială, la citate din dicționare, pentru explicarea extremă a cuvintelor utilizate. Și totuși o melodie stranie plutește peste aceste fraze aparent amorse. Fiecare obiect poetic devine un univers independent, fremătînd de viața materiei abla cristalizată. Omul este prezent aici ca o *privire*, în chip asemănător personajelor din romanele lui Robbe-Grillet. De altfel, o largă simetrie este posibilă între cei doi scriitori, amîndoi încercînd o poezie, respectiv un roman, al obiectelor, prin excluderea aparentă a omului. Dacă la Robbe-Grillet, lumea astfel înfățișată pare absurdă și apăsătoare, la Ponge dimpotrivă, ea pare animată de-o armonie abia bănuită, la care omul este *invitat* să participe, ca un obiect egal celorlalte, fără spaime dar și fără triumfuri deplăse. S-a putut vorbi astfel de o poezie *ajustată*, spre deosebire de cea a *disproporției*, care opune, de la romantic încoace, omul, naturii. S-a vorbit și despre o transcendență a poeziei lui Ponge, „obiectele” sale pînă la pluti în zone rarefiate și luminate de surse invizibile, asemenea tablourilor cu natură moartă. Lirismul apare însă uneori din locul volumelor și spațiilor, deoarece valorile plastice propriu-zise, culoarea, modelajul, sînt intenționat evitate de poet.

Scriînd relativ puțin, poemele lui Ponge pot fi rapid enumerate lăfă doar un exemplu. *Viespea* este văzută ca o ființă aflată în permanentă criză. Aștia ei este primejdiosă și refuzînd orice contact, își leapădă acul în oricine se apropie murînd după aceea. „Lăfă o bună imagine pentru distrugerile nerentabile ale războiului” comentează poetul Stupiditatea n-o împiedică să grăbească fecundarea florilor, prietel pentru Ponge de-a întovărași imaginea cu alte comentarii. Poemul — în proză — continuă astfel în largi zboruri inconjurînd obiectul, pentru a găsi și noi unghiuri de observație. *Pietricelele, Garoafa, Melcii, Sena, La Mounine* și altele, dezvoltă aceeași tehnică poetică (cf. volumul apărut în colecția *Poetes d'aujourd'hui*, la editura „Sezhes”).

Francis Ponge apare astfel ca un inovator remarcabil, forînd nu numai într-o direcție nouă dar și într-o limită a poeziei. Rapid cu vechea tradiție care circumscrie poezia emoțiilor omului, el încearcă o delibărată desprindere de acestea printr-un fel de notații impersonale. Întreprinderea nu poate fi dusă pînă la capăt, evident, dar lungimea traseului străbătut, ca un sunet singular în poezia franceză actuală, este în plină expansiune lirică.

SORIN ALEXANDRESCU

F. PAMFIL — ARTISTE AMATOARE

Cîteva articole din presa franceză atrag atenția asupra crizei celei de-a șaptea artă. Prețurile ridicato ale biletelor, concurența televiziunii, lipsa de fonduri necesare modernizării sălilor de spectacole au determinat descreșterea înfrîngătoare a numărului de spectatori. S-au ținut reuniuni ale organizărilor profesionale avînd în frunte Federația națională a cinematografului francez, s-a cerut forurilor în drept micșorarea taxelor. Dar dacă ar fi numai impozitele... Publicul, din ce în ce mai exigent, este adevăratul „vinnovat”. Epoca superproducțiilor este depășită. Numai calitatea filmelor poate oferi soluția salvatoare.

mozaic

Sculptorul polonez Stanislaw Sikora a obținut premiul I la concursul organizat de orașul italian d'Arezzo cu ocazia împlinirii celor șase sute de ani de la nașterea lui Dante Alighieri.

Printre proiectele pe anul 1966 ale editurii „Literatura” din Moscova se numără și publicarea „Operele” cunoscutului scriitor estonian Anton Tammsaare (1878—1940). Cele șase volume de năușe și povestiri precum și epopea „Adevăr și dreptate” care n-a mai fost editată, vor apărea pentru prima dată în limba rusă.

Johnny Hollywood în declin? Regele rock-ului francez, animatorul și idolul sălilor de concert devastate se... adaptează. Nu mai cîntă rock ci blues-uri. Va trece epoca blues-ului, se va... readapta. Publicul e capricios. Și moda. Competiția, pare-se, e dificilă, aceasta reiese și din declarațiile făcute presei. „Celebritatea duce la izolare. Ea m-a făcut să pierd prieteni pe care eu îi-am cunoscut niciodată, oameni care ar fi putut să mă jubească dacă n-ar fi fost indusi în eroare de tot ceea ce s-a scris despre mine. Ziariștii, publicitatea inventează, dar și detor-mează. Nu semăn de loc cu Hollywood-ul pe care îl cunosc publicul”.

„Institutul național al editurilor” din Polonia pregătește pentru anul 1966 o nouă ediție a operei lui Henryk Sienkiewicz, laureat al premiului Nobel de la a cărui moarte se împlinesc cincizeci de ani. Această ediție a seos cu ocazia împlinirii a două sute de ani de la înființarea teatrului național polonez o carte intitulată „Inventuriile teatrului stanslavian de Mieczyslaw Kilmowicz, și volumul aparținînd umui colectiv de înțeri cercetători intitulat „Scena națională varșoviană de la 1765 la 1795” (vol. I).

Sir Laurence Olivier, directorul Teatrului Național din Londra l-a invitat pe pictorul scenograf ceh Josef Svoboda să participe la realizarea spectacolului „Moartea lui Danton”, aparținînd poetului german Georg Buchner. Premiera va avea loc în vara acestui an.

S-a înregistrat pe discuri „Guerre-Lieder” de Arnold Schoenberg. Această monumentală operă caracterizată de gigantismul postromantic preluat de muzica germană a secolului XX, necesită cinci sute de executanți. Printre interpretii figurează cîteva voci celebre: Inge Borkh, Herbert Schacht Schneider, Herta Topper, Lorenz Feherberger, Hans Herbert Fiedler. Cîntă orchestra radiodifuziunii bavareze sub bagheta dirijorului Rafael Kubelik (casa de discuri „Deutsche Grammophon”).

Cunoscutul grafician ceh, Vladimir Fuka, laureat al mai multor expoziții internaționale ale cărții se află în fața apariției celui de al 70-lea volum ilustrat. Inaugurarea năușii ar artistice a coincide cu cîteva interesante declarații făcute de artist presei: „În trecut ilustrația servea drept decor. Astăzi ea e necesară pentru a exprima poezia unei opere literare, de a transpune în creație în planul plastic. Personal, realizez în început un fel de decupaj regional, îmi creez un scenariu însoțit de schițe. Nu revin asupra cărții, o lectură repetată nu mă lasă să îmi realizez intenția originală. De asemenea, evit detaliile, obsesivitatea, particularitățile inutile ale cuvintelor”.

probleme de estetică

adevărul artistic (I)

Problema adevărului în opera de artă, a reflectării adecvate a vieții reale în creația literară și artistică, se distinge tot mai pregnant, ca una din problemele fundamentale ale gîndirii contemporane despre artă. Orice investigație cu caracter de generalizare, care-și propune abordarea unor aspecte esențiale ale fenomenului artistic simte nevoia să se raporteze, într-un fel sau altul, la adevărurile pe care le vehiculează arta, desemnate printr-o noțiune frecventă în terminologia estetică — adevărul artistic. Atunci cînd n-o pot ocoli sau mistifica, promotorii diferitelor școli și curente estetice idealiste emit asupra acestui teme considerații deformate și minimalizatoare, decretînd-o, cel mai adesea, o falsă problemă, o mixtiune în natura intimă a creației artistice. Fără nici un echivoc, esteticianul italian Benedetto Croce a formulat unele aserțiuni categorice în această direcție. „Cînd cineva examinează o operă de artă — spune el — se întreabă dacă ceea ce a exprimat artistul este adevărat sau eronat (sub. ms.) din punct de vedere metafizic și istoric, între-

asupra elucidării depline și nuanțate a problemei adevărului artistic, recunoscîndu-i importanța de prim ordin printre elementele structurale ce întregesc opera de artă. În acest punct, al veridicității, al transmite-

rii prin creația artistică a anumitor adevăruri referitoare la om și la realitate, sînt concentrate și potențate trăsăturile esențiale ce marchează în chipul cel mai transant poziția decisivă între cele două concepții despre funcțiile și rolul artei în societate, asupra fondului de idei pe care-l furnizează opera de artă. În peisajul unei mari diversități de stiluri și al perspectivelor îmbogățite neconvenționale a formelor de expresie artistică, polivrit cu personalitatea și individualitatea fiecărui creator, necesitatea imperioasă ca opera de artă să exprime adevărul despre viață, relațiile și ideile înaintate ale societății noastre, se conturează nu numai ca o cerință de stringență actualitate, ci mai de grabă ca o condiție de bază a făuririi valorilor artistice autentice. Îndelungata practică artistică a omenirii confirmă pînă la evidență faptul că artiștii care au reușit să înfățișeze la cel mai înalt nivel artistic, realitatea vremii lor, s-au identificat cu aspirațiile și năzuințele poporului ce i-a zămislit, au creat opere capabile să înfrunțe cu trîncina lor timpul, înscriindu-se pentru todeauna în tezaurul culturii universale.

Estetica marxist-leninistă pornește, la analiza adevărului artistic cum este și firesc, de la premisa axiomatică a considerării artei ca una din modalitățile principale de reflectare a realității, de cunoaștere și autocunoaștere a omului, ca pe una din căile specifice de „apropiere veșnică, infinită a gîndirii de obiect” (Lenin), de obținere deci, a adevărului obiectiv. După cum este îndeobște cunoscut, formele de bază ale cunoașterii realității, particularizate în domeniul deosebit de activitate umană, sînt reflectarea teoretică și însușirea practică spirituală a lumii reale. Avînd aceeași natură gnoseologică și funcție cognitivă, reflectarea științifică și cunoașterea artistică se deosebesc între ele după obiectul pe care-l reflectă, după modalitatea specifică în care se face și se cristalizază această reflectare — noțiunea științifică și imaginea artistică, după unghiul de vedere sub raportul căruia se întreprinde abordarea realității, după momentul în care aceasta este surprinsă și în sfîrșit, după scopul, destinația diferită pe care o satisfac cele două posibilități de ogîndire a vieții. În

acest sens poate fi împărțită și acum opinia exprimată de C. Dobrogeanu-Gherea în articolul „Ideiurile sociale și arta” în care se precizează că deosebirea dintre reflectarea științifică și cunoașterea artistică „provine din însăși deosebirea materialului cu care operează știința de o parte și arta de alta și din deosebirea modului cum lucrează asupra noastră știința și arta”.

Nu vom stărui acum asupra raporturilor reale extrem de complexe dintre știință și artă și nici asupra numeroaselor încercări de identificare sau opunere a lor, de supraapreciere sau minimalizare a unuia sau altuia dintre ele (pentru Hegel bunăoară arta se situează pe o treaptă inferioară științei, pe cînd la Kant se observă tendința inversă etc.). De data aceasta reținem doar faptul că finalitatea oricărei act cognitive — realizat pe calea științei, artei, sau a altor modalități — trebuie să ne conducă spre adevărul obiectiv, spre înțelegerea esenței și semnificației lucrurilor. Adevărul devine astfel categoria centrală a oricărei proces de cunoaș-

tere, încununarea oricărui efort creator, prin care omul caută să se afirme ca ființă umană, cum spune Marx. Cunoașterea adevărului nu poate fi deci, privilegiul savanților sau filozofilor, o îndeletnicire „specializată”, ci se impune ca o necesitate socială apărută sub imperiul unor cerințe majore, proprii oricărei domenii de activitate ome-nească. Caracterul pronunțat al specificității cunoașterii face necesară utilizarea unui sistem categorial nuanțat și elastic, dar riguros științific, spre a putea cuprinde, în forme sintetice nenumerabile aspecte sub care se înfățișează adevărul. Acest proces și-a găsit expresia teoretică în noțiunea ca: adevăr științific, adevăr moral, adevăr artistic etc. Analiza concretă a adevărului sub una sau alta din ipostazele sale, nu împietăzează cu nimic asupra principului general al unicității adevărului, ci, dimpotrivă, este o confirmare a lui, făcînd încă o dată dovada elocventă a tezei marxiste despre manifestarea unității prin diversitate. În practica muncii de cercetare, cu excepția agnosticilor și a iratio-

Dr. GH. STROIA

* Benedetto Croce: Elemente de estetică, 1922, pag. 22.
** C. Dobrogeanu-Gherea: Studii critice, vol. I, 1956, pag. 229.

ARTILE

atelier '66

mihai negulescu

ion pacea

Pășim în atelierul pictorului o dată cu noul an. Pădăreașii trase, în seara cu zăpadă și vânt, rețin încăperea într-o zi laborioasă. E liniștea unui început, ai zice, dacă n-ai întâi replica: „am și în calendar, nu pe sevelle. Cătoare și figurile noi, ale lucrărilor de peste an, așteptă pata — într-un embrion de intuiție și meditație — clipa când vor rădări în lumină lămpede, cotropind pinzele încă albe, pereții încă usieri, ochii privitorului. Dar cifra anului le va fi numai dată a noștrii. Sufletul, caracterul, întreaga lăiniță a labirintului provin din aceleași izvoare și rădăcini care recomandă, de pe acum, pictura lui Ion Pacea drept un punct cucerit în plastica românească.

Între pinzele albe „pe șantier”, începutul de un sugerează cu insistență tema continuării. E aici o sete, o dorință de a realiza și mai sugestiv și mai profund, în rezolvarea cromatică și compozițională adecvată, măturii despre omul contemporan, despre aspirațiile care, împreună cu lucrările ce îl înconjoară, îl reprezintă și îl reflectă.

În succesiunea elaborării, pictorul reușește să învânte, de la capăt, compoziții, expresii, detalii. Penetul urmează un gând. Gândul vine de-acolo că împlinirea artistică nu poate însemna maniere, și-află.

Trădăria valoroasă a artei realiste românești e temelia pe care se pot realiza sinteze contemporane dintre cele mai interesante — măturii artistului. Tră-

niea acestora stă în organicitatea oricărei interpretări, în spul efectiv de cunoaștere și de înțelegere, al tău însuși, dobândit cu prețul unei munci perseverente, nu din frunzărirea albumelor cu noutăți la modă. A duce mai departe lăptă înaintărilor e și unul celor mai valoroși pictori de azi. Un asemenea sport o asemenea înaintare, nu se dobândește însă prin jocul de-a culoarea și compoziția.

Cu prilejul trecerii în lăptă la blourile lui Pacea, ne-a reținut atenția (mai exact: vibrația sufletului...) temei această rebinăre a grătății, a opacității, prin construcții armonioase, aindă temeinic (arhitectural ai zice), în care — densă și „asezată” — culoarea trăiește print-o putere a măturării, prin gîndirea și emolia cu care o simți a li încercată din clipa elaborării. Portretele lui, ca și naturile statice, ascund, dincolo de linia silizată a desenului, o poezie a emoliilor și înțelesurilor lăptate — nici-cînd vădute — în care trăiește sufletul bogat al poporului, simplitatea și omnia care îl prezidează deopotrivă lăptele lăptice cu și raporturile colidiene cu lucrurile și natura din jurul său.

Investiți cu asemenea caracteristici, tipologia figurilor se menline de o parte altă de „vinjosenia” cit și de „ongoașă” traduse facial. Acestor „oameni simpli”, pictorul a știut să le confere o bogată viață intimă, trăsături dominante care, individualizându-i, li lega și mai mult într-o singură familie spiri-

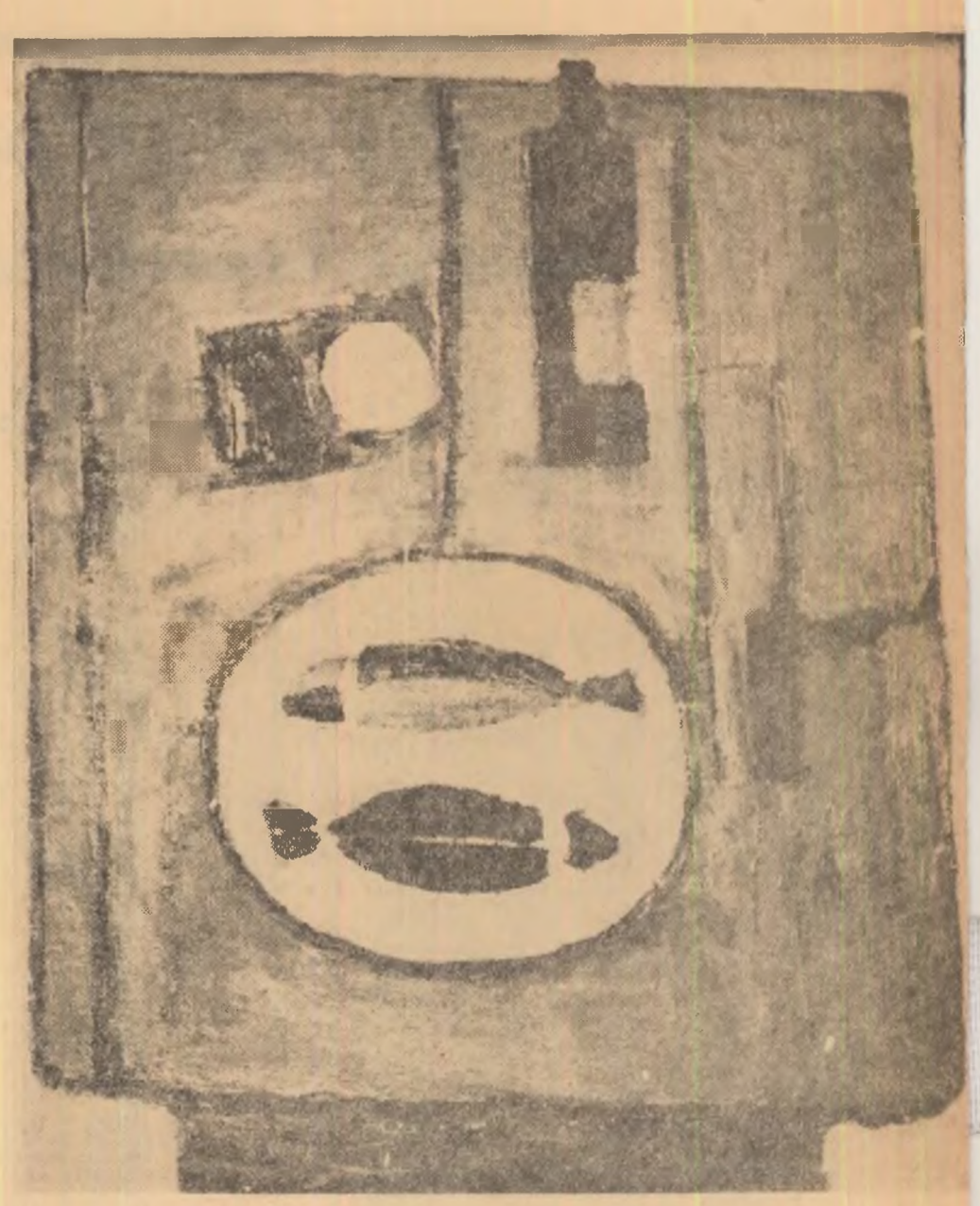
tuale. Uneori silizate (vezi portretul reprodus în numărul trecut al „Luceafărului”), tratate aliori monumental („Tarantol” din actuala expoziție de la Dalles), personajele nu devin niciodată stinici, ori cine știe ce zeități. În asemenea portrete, contextul, „accompanimentul”, capătă o valoare aparte. Dacă, în primul caz, fondul — cu motive de covor populor — accentuează legătura cu un anume climat, de la Dalles, acestul se face pe o dimensiune istorică, cu însoțirea ritmă a ceasornicului rămas în vecinătatea femeii, ca depozitar al puterii de izvarire și dăunare cât se află întemeiată în linia acestui pămînt.

Credincios convingerilor că o temă, un obiect al inspirației, nu se poate „măturat” dintr-o dată — ori că măiestrie ai stăpîni — pictorul consideră că anul care începe, păstrînd în atelier preocupări care au fost și ale anului trecut, se va îmbogăți prin aprofundarea înțelegerii subiectelor. „Nu fac artă nici despre nici pentru alesi — spune cu simplitate pictorul. În fizionomiile aparent terse se ascunde adesea o mare umanitate. În om, ca și în ceea ce îl înconjoară pe om, pînă la cele mai modeste obiecte ale sale, de la întuirea unor esemențe valoroși, la înfășișarea lor preșană și un drum al cunoașterii, al artei, al propriei tale omnia. Ne verificăm pe noi în tot ce facem. Naturile statice, peisajele

rustice ori industriale, pasările — sînt pentru mine cămăzi ale omului. Teie ai lucra în care valorile sufletesti ale lumii capătă noi valențe. Explorările de ordin expresiei au o dinamică interioară. Rămîn totdeauna zone ale emoliei, ale înțelesului, care își așteaptă parca miștoacele cele mai potrivite spre a se comunica, spre a se destăluți...”

Expozițiile anului trecut, în țară și în străinătate, unde a expus alături de citiva colegi ai săi, au însemnat momente de confruntare. Concluziile întime, „de atelier”, pe mîntina lor, înșep sînt fie încredințate de pe acum pinzei. Semnele lui '66 au la Pacea naturaliza și forța lucrului organic, născut din meditația mătură asupra „subiectelor”, din asimilarea profundă, personală, continuă, a virtuților artei și sufletului acestui popor.

Pe pinze încă umede, imagiile își caută forma, cătoarele, graiul, Arbori și fructe... Peisaje industriale și pasări... Trei-patru oameni — mineri sau țărani, ce vor fi care? — înfășișind laolaltă o celulă vic a patriei... O masă, o lăptă, o floare; arabescul desenului se adună încet spre nișile împreună cu usoră silă și pe masă, în respirația lăptede a cătoarei, pentru ca — un moment mai tîrziu — să se dăruie privitorului, într-un mesaj de frumusețe și omnia... E, de altfel, ceea ce pictura lui Ion Pacea destăinuie și dăruie gneros.

ION PACEA :

NATURĂ STATICĂ

SPORT

La sfîrșitul anului (n-duce tot a-nu ce-duc ceasurile lui din urmă) am avut bucuria să reîntîlnesc în paginile unui ziar un vechi prietăr față de operă cărăia, cam restrînsă ce-i drept, în urma urmelor, cantitatea nu includea numai deicit și valoare — a cunoscut tuturor că Gerard de Nervac cu care poetul în cazul nu are nici-o înrîdire, indiferent că unii excepții ai operelor sale au încercat să-i găsească filiații cu autori pierduți în negura veacurilor — a rămas în literatura universală scriind numai șase poezii toate mai mici decît un „Plugușor”, multăse (scrisă în limba franceză, n-am chinut s-o dezvolt spre a-i demonstra maestrului meu că i-am prins mecanismul gîndirii) o mare stimă și (în noaptea de Anul nou mi-am pus trei cercuri de coajă pe cap și-am recitat inițiativilor mei două strofe din poezia preferată, fapt pentru care, cînd s-a stins lumina, cu toții s-au repezit, cu pumnii, ca să mă sărute) prefătură.

Domnia-a a scris și publicat pîndă către 6-7 plugușoare și-și ascute paia, (știi, asta e o figură de stil, pentru că de fapt dinșul așteaptă să-și bobocul din ou, apoi să se facă gînd și să-i jumulească — ripile) pentru cel de-al optulea. Dacă scriu acum ce scriu, o fac mînat de faptul că am observat că în ultima producție, poetul se autopsichizează și autopsichia, parafrazînd pe un autor ilustru citat de prietenul meu Dăru Novaceanu, e permiță doar în chipul cînd te-ai hotărî să lepezi înțelețe, să le faci mărunțimărunțele și să le înghiiți). Dar e bine să anuși din capul locului operați întreprinși. Dumneavoaștră care citiți mai la suprafață și nu vă dăruți să-ți întregeți asupra operei distinsului nostru literat (amînta dinșul odată: — hei, ehe-hei, cînd m-oi învîrte în prin literatură, să vezi și să vezi!) dumneavoaștră, zic, veți fi înclinăți să credeți că e vorba chiar de autopsichia; și nu, domnilor, în gestul poetului eu văd grijă pentru viitorime, în senșul că vrea să transmită posterității versurile sale așa cum le-a gîndit și dăruit în pîntă. E vorba deci de o reditarea a gnerului și pentru că sînt convins că mulți dintre cititorii n-au intrat în posesia unui număr din ziarul în care a văzut lumina tiparului „Plugușorul sportivilor”, reproduc mai jos câteva fragmente, în traducerea și recitările-le seara, înainte de culcare și strigăți aho-aho după fiecare vers; altfel se pierde tot farmecul poeziei.

Deci:
Aho-aho
Chiar de-o zice cineva! — „Plugușor”
Șteblon satei! ...Sărăcie de idei!
Precum văd, nu e cu chip / Să scap de steagăta. Nu știu zădă, ca și-ai tădă! Am o fată „abonată” / Cine-i? Sigur c-ați ghicit, Mihăe-lă, negreșt! / Fata asta rumeoară, / Chit că încă-i junioară, / De doi ani încoace, / Alteoa n-ai place / Decît primul loc / Aruncat cu foc, / Sulfă poznașă / Zbură buclucășă / Și poftim mîta / Să arunci cit ea! / Nu mi-o pridiară! / (Cit se străduiră) / Campionare mari, / Fin-la Tokio tari / Peneș draga mea, / Zi-i mereu așa / Tu / Lăzdră vere / Dă-i mereu putere, / Ia mîmăi, măi... / Sau nu! / Stați! / Sfat, vă rog, pe loc să-mi dați, / Că de fel nu reușesc / Ca să-i categoricesc / Pe sportivii cu greșoia. / Nu știu zăd, a cui e vina... / Cînd sînt și cu „pozitiv” / Și sînt și cu „negativ”. / Dacă-i pun cumpă dincoace, / N-o să pot să vă tin piept / — „Nu! veți spune. Nu e drept!” / Cătoare! / Nu e just! / Nu prii problem-nout! / Pe înță, / Mă rog matală. / L-au făcut de trei parale! / Cine nu știe că sînt / Ai mai bine de pe pămînt. / I-am bătut pe chei acasă? / Poftegheților în plasă! / (Tot aici, acas la noi) / Le-am dat două. / Si-s de soi “...Bine, dar...” / (Încerc să scap) / Și o luăm țăr de la cap... / Poate vă veți supăra, / Dar nu pot să-i las așa, / Nici cu unii nici cu alții! / (Fîndăcă ei sînt vinovații) / Una caldă, una rece! / Iar nu supădăm... / Nu trece... / Înți să-i felicităm / Si-apoi... / (N-am o rimă-n „am”) / Trajegeți plugul, deci, glăcăi! / Si jucăți ca lumea, măi! / Nu mai faceți jocuri mări / Numai cu ochipe țăr! / Numai cînd jucăți aici / Bateți și din cele mici. / Cine-mi este vinovat / C-alea mari sau... / termiut? / Real, Portugalia, / Inter și cu Spania, / Mulți erau de la Benjica... / Aștia sînt și ne-au luat... / Trica!”

Auturul e Mircea Costea. Și a glumit, ca să vă facă și pe dumneavoaștră să riđeți, cînd a spus că n-are o rimă în „am”. Eu cred că nu creă să rimeze verb cu verb, cum ar fi în exemplu / jucăm, dănsăm, micăm, plecăm (cu lotul de cichism, de volci, de fotbal, cu orice-ar fi, că ne plicem la toate sporturile și nu aies la poleana pe sub mîna). Aștia, tot artist rămîne, he-hei-e-he-hei!

FĂNUȘ NEAGU

telectronica

Ca în fiecare an sperăm că vom urmări emisiuni plăcute, amuzante și de o calitate artistică superioară, ne-a amintit chiar din primele momente ale lui 1966, în rezolvarea cromatică și compozițională adecvată, măturii despre omul contemporan, despre aspirațiile care, împreună cu lucrările ce îl înconjoară, îl reprezintă și îl reflectă.

În succesiunea elaborării, pictorul reușește să învânte, de la capăt, compoziții, expresii, detalii. Penetul urmează un gând. Gândul vine de-acolo că împlinirea artistică nu poate însemna maniere, și-află.

Trădăria valoroasă a artei realiste românești e temelia pe care se pot realiza sinteze contemporane dintre cele mai interesante — măturii artistului. Tră-

DINU SĂRARU CRONICA TEATRALĂ

jocul ielelor de camil petrescu (1)

Irascibilitatea extremă a scriitorului în fața situației de a i se juca o piesă, explica mai totdeauna print-o exigență exacerbată, izvorînd din grija (mai exact spaima) de a nu i se alterea sensul vreunei replici, dacă nu înținea întreaga urmărită, grija justificată din păcate, în cîteva rînduri, a făcut ca și „Jocul ielelor” să fie retrasă de pe scena Teatrului Comedia, cu numai 10 zile înainte de premieră. Ar fi avut o distribuție excepțională, cred, cuprinzînd, printre alții, pe Lucia Sturdza Bulandra, G. Storin, Ion Manolescu, Ion Iancovescu, etc. în regia lui Toni Bulandra. Motivul l-a constituit, cum singur declară autorul, refuzul de a modifica „unele replici” (trei-patru)! „Și de aici, poate, sentimentul larg răspîndit o vreme, și chiar și azi încă prezent la unii oameni de teatru, că dramele lui Camil Petrescu rămîn interesante, „indiferent — cum zicea, de altfel, și Călinescu, în monumentală sa Istorie a literaturii române dacă sînt sau nu reprezentabile”.

Ceea ce, firește, a pus sub semnul întrebării ideea de a reprezentați lor. La care s-a adăugat consecvența unor continue rezerve de ordin strict teatral, venind să accentueze întrebarea dacă e vorba de un teatru propriu-zis sau de o literatură dramatizată cu inteligența scripitoare a scriitorului.

Adevărul este însă tot cel formulat de Călinescu, în aceeași operă și anume că piesele lui Camil Petrescu „cu toate marile lor însușiri, au rămas încă rău cunoscut”. Chiar și prin reprezentațiile din ultimii ani. Nici „Act venetian”, nici „Suflete tari”, nici „Mitică Popescu” nu și-au aflat, trebuie să recunoaștem, o imagine scenică corespunzătoare tensiunii de idei și sentimente ce le animă. Cît despre „Danton”, piesa continuă să fie discutată, mai ales în particular, și fără perspectivă.

Iată însă că „Jocul ielelor”, la Teatrul Mic, a fost îmbrățișată se pare, cu o seriozitate și o pasiune demne de luat în seamă. Chiar dacă, așa cum voi încerca să arăt, spectacolul nu convinge pe deplin în unele împrejurări, simț nevoia să recunosc că e reprezentată prima încercare de a descrie o piesă a lui Camil Petrescu, din ciclul scris între cele două războaie, fără nici un fel de prejudecăți, ba, dimpotrivă, cu o încredere în teatralitatea ei pe care o consider exemplară.

Dar să ne reîntorcem la drama propriu-zisă. Spuneam că și această piesă n-a avut o soartă mai fericită pînă acum și cred că și din vina autorului. Despre ea s-a scris puțin, foarte puțin, critica nu i-a acordat nici măcar a zecea parte din interesul manifestat pentru, să zicem, „Ultima oră” a lui Mihail Sebastian, scriitor supra-solicitat ani de-a rîndul și investigat cu o asidritate care a depășit, cu mult, posibilitățile oferite de teatru său în general.

Prefațatorul ediției de Teatru Camil Petrescu, din Biblioteca pentru toți, autor și al unor „Notații pentru un eventual spectacol cu „Jocul ielelor”, în cîștel-program al Teatrului Mic, face cu privire la piesă o observație ce mi se pare revelatoare și cu care sînt întru totul de acord.

Această primă lucrare literară a scriitorului „prin care poporul român a încercat să facă un salt pe care alte popoare, cu o istorie mai fericită, l-au făcut de mult” (Geo Bogza), devansează cu aproape trei decenii, o întreagă literatură aflată azi, în Occident, în centrul unor dispute care nici pe noi nu ne pot lăsa indiferenți. Malraux, Ca-

mus, Sartre, ca să nu citez decît trei dintre cele mai prestigioase condeie ale culturii literare și filozofice ale Europei occidentale de astăzi, se reîntînesc, peste ani, cu spirii ardente al intelectualului român Camil Petrescu, în abordarea unei probleme care face obiectul central al dramaturgiei occidentale. Dilema intelectualului arzînd în numele ideii de dreptate absolută, robit acestei idei, asemeni celui robit de jocul ielelor, și devenit incapabil de a recepta, în afara ei, fenomenologia unei lumi întemeiată pe încheierea socială, această dilemă, cu toate dramele decurgînd din ea, a fost tratată de Camil Petrescu în Jocul ielelor cu o luciditate uimitoare pentru epoca respectivă și argumentație excepțională în planul unei opere literare pe care o văd rezistentă în ciuda unor imperfecțiuni de ordin dramaturgic, asupra cărora voi reveni, dar care nu sînt în măsură să o afecteze prea mult.

Această sete de absolut, pe care o înfîlmăm azi în literatura existențialistă, exacerbată sub formele cele mai diverse, în navelă, roman, dar mai ales în teatru, și care la Camil Petrescu ne apare exclusiv ca o nevoie de purificare într-o lume a mizeriei morale, dimensionează profilul lui Gelu Ruscanu, imobilează fruntea sa arzîndă, face să strălucească ochii săi halucinați de om care „a văzut idei”.

Dar dacă am stabilit punctul de plecare al acestui personaj simbolic, peste ani, pentru o întreagă literatură, va trebui să observăm că dincolo de finalitatea experienței lui Gelu Ruscanu, care, de asemenea, se reîntînesc cu tragicul experienței eroilor literaturii existențialiste, replica încercată de scriitorul român soluției alese de Ruscanu, îi conferă lui Camil Petrescu, față de literatura existențialistă un remarcabil ascendent.

Concluzia neputinței, cu corolarul ei sinuciderea, dacă nu resemnarea tristă și depresivă, oferită de literatura existențialistă dilemei în discuție, își află, cum spunea, la scriitorul român, un răspuns vitalist, care face ca actual tragics intrinsic de Gelu Ruscanu să rămîna nejustificat și incapabil de a mai putea oferi cheia generalizării fataliste proprie existențialismului.

Experiența tragică a lui Gelu Ruscanu este raportată de Camil Petrescu la condiția umană și filozofică a unor oameni lucizi și robuști moral, dăruții unei cauze înalte, pe care înțeleg să o traducă în viața cu consecvența strategului și tacticianului, pentru care umanitatea nu este o noțiune în sine, și nu poate fi redusă la condiția de viață a unui singur individ, unamismul adevărat fiind cel social și socialist.

Iată ce n-au înțeles existențialiiștii pînă astăzi, problema pe care n-au reușit s-o rezolve și pe care Camil Petrescu, în urmă cu 40 de ani a soluționat-o, cred, într-un spirit foarte apropiat adevărului și, respectiv, conceptului nostru filozofic, premergînd, dacă vreți, înșepi soluțiilor literaturii noastre socialiste.

Evident, nu-i putem cere scriitorului de atunci, limpezimea de cristal a punctului nostru de vedere filozofic, în explicarea fenomenului respectiv: raportul dintre individ și istorie, dintre individ și societate, dar nu putem, în același timp să nu observăm, cu satisfacție, dincolo de rezervele ce ni le impun unele sau altele din aspectele argumentative, faptul că în această piesă Camil Petrescu este un inalte-mergător al rezolvării realiste a unei probleme pe care cu toții o considerăm fundamentală pentru dramaturgia contemporană.

alctuit din infirmiere, asistente, surori, îngrijitoare etc. Ducea soră Ileana (Lumița Iacobescu), desigur îndrăgostită de pacientul de la camera (albă) numărul 7, contribuie în mod hotărîtor la vindecarea acestuia din urmă. Mai sînt și trei prieteni, cu evidente funcții tonico-umoristice — membri ai brigăzii protagonistului — mereu gata să dea dovezi de atașament și de solidaritate umană (ca și omul salvat, de altfel, un beiv). Titlul filmului, așa cum e ușor de ghicit, se referă la rezerva de spital în care eroul face exerciții de recăpătare a agilității corporale și a văzului.

Povestea, în termenii ei de bază, e indiscutabil banală. Dar asta încă nu înseamnă nimic: multe filme importante au fost construite pe teme la fel de anoste, lipsite de zvicnetul originalității. Păcatul cel mare al filmului e că povestea aceasta știută și răs-știută nu pîtrunde în suficientă măsură duhul artei, adică ideile nu devin pasiuni și pasiunile nu devin idei, faptul divers nu devine fapt dramatic.

Vina de documentarist a regizorului Virgil Calotescu s-a vădit precumpănitoare. Ceea ce ni se arată din modernul spital și din „camera albă” e autentic, convingător: operații, aparatură, mobilier etc. Dar știți cum e și filmul documentar: curiozitatea „interesul nostru sunt, ca să zicem așa, științifice, elementul inert e mai mult martor obiectiv, inert, fără suflet, al elementului și adevărului științific, în cazul de față, medical. Urmărînd, de exemplu, pe-

ripetile unui documentar despre o operație oarecare (fie și pe inimă), nu ne interesează persoana bolnavului, ideile și sentimentele lui, și nici măcar acelea ale chirurgului, ci în mod exclusiv procedeele, mijloacele, etapele care duc la reușita operației. Cam acesta e și interesul suscitată de Camera albă: mai mult de ordin medical, al evoluției unei spitalizări. Fîndcă e absentă drama, lipsite analiza sinceră, profundă, pasionată — nu afectată, nu exteroară — a unor conștiințe umane. Ideea generoasă a filmului — contribuția la consolidarea morală a unui om amenințat de o infirmitate fizică pe toată viața — nu „arde”, nu se topește într-un zbucium sufletesc autentic și de aceea nu devine idee artistică. Iar filmul nu reprezintă o operă de artă și fîndcă, pe lîngă cele arătate, autorii lui au vrut să povestească „sec”, evitînd melochama, evitînd „Jozina” (de care s-au folosit în sens invers, s-ar putea spune), eliminînd — ca să fim în ton cu mediul — orice „floră microbiană” a vieții sau apropiindu-se de ea cu mînușile de cauciuc ale slujitorilor lui Hippocrat. Rezultatul a fost pe măsură: un film aseptice, sterilizat, mirosînd mai mult a tinctură de iod și a cloroform.

În rest, s-a lucrat cu onestitate, cu încercări de ritmare și acorduri unori interesante, cu un laudabil efort mimetic al protagonistului (Ion Besoiu), cu meritoria ilustrare a calităților unui medic modern mediu (Silviu Stănculescu).

FLORIAN POTRA

film

camera albă

Pentru Eisenstein, scenariul — numit și „nucleu cinematografic” — nu era decît narațiua cu sufletul la gură făcută de un spectator imediat după ce a văzut filmul. Cu alte cuvinte, ceea ce rămîne dintr-un film, în memorie, atunci cînd emoția e încă vie, proaspătă. Iată, în lumina aceasta, „nucleu cinematografic” a Camerei albe.

Un muncitor, șef de brigadă, salvează viața unui om, dar prilejul unui accident de muncă, dar rămîne grav rănit. E dus la spital. Un doctor în aparență dur și foarte bun în fond, îl vindcă de arsură prin operații consecutive. Totuși, lucrurile se complică: pacientul orbește. Un alt medic, bun și el, dar insuficient de încrezător în propriile puteri, în redă vederea, asistat de fostul profesor, care tocmai dădea să plece cu soția la Karlovy Vary, la băi. Dar pe lîngă personalul doctoricesc propriu-zis, spitalul mai are un personal auxiliar,

Începînd cu cele 1966 de secunde consacrate la Mos Geră și terminînd cu transmiterea concertului tradițional al Filharmonicii din Viena cu ocazia Anului nou (inițiativă a cărei valoare merită a fi subliniată), am avut ocazia să urmărim în zilele de 1-2 ianuarie emisiuni căutînd să răspundă unor chestiuni și preferințe cit mai variate desi, în continuare, flagrant inegale ca valoare.

Avem toate premisele pentru a cere programe cu reale calități artistice și nu avem dreptul să trecem cu ușurință peste lipșuri.

În acest fel poate că încrederea cu care ne așezăm de fiecare dată în fața ecranului televizorului ne va fi, sperăm, cit mai mult justificată.

IOANA IONESCU

COMITETUL DE REDACȚIE

I. D. BALAN (redactor-șef adjuncț)

MARIN BUCUR

CONSTANTIN CHIRIȚA

MIHAI NEGULESCU

A. L. OPREA (redactor-șef adjuncț)

DINU SĂRARU (secretar general al redacției)

NICULAE STOIAN

VIOLETA ZAMFIRESCU

Prezentarea artistică

EUGEN MIHĂESCU

Prezentarea grafică

D. MOLDOVEANU

REDACȚIA: B-dul Ana Ipătescu nr. 15, telefon 11.51.54, 11.53.51, 12.16.10.

ADMINISTRAȚIA: Soseaua Kiseleff nr. 10, telefon 18.33.59.

Abonamente: 13 lei — 3 luni, 26 lei — 6 luni, 52 lei — un an.

Tiparul: Combinatul poliografic Casa Școlilor.

40.220